

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona
Egy hónap 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre 26 korona
Egy hónap 2 k. 40 f.

HÍRDETESEK:
4-hasábos poszt sor egyszer 30 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Wydawca sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 257.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Csütörtök, május 22.

Mai számunk főbb közleményei:

Vesérelkek: Arad és a gyáripár.
Miért nincs magyar királyhimnusz?
Országos honvédegyülés.
Károly Lajos főherceg és a megszorult hu-
szárhadnagy.
Lemondott képviselő.
Polgármesterek kongresszusa.
Ártatlan vagyok!
A Polgári Takarékpénztár ügye a vizsgáló-
bíró előtt.
Chorin Ferenc dr. Aradon.
A MÁV. szónáinak szaporítása.
Az első magyar házasságtörési pör.
Az elnök joga.
Tárca: A kuruc világból. Írta: Vértesi A.
Regény-Csarnok: A fehér hattyú. Írta: Catulle
Mendés.

Arad és a gyáripár.

(Beszélgetés Chorin Ferenc dr.-ral.)

Arad, május 21.

Jelentős gazdasági mozgalomnak egyik aktusa történik meg holnap délelőtt Aradon. A magyar gyáripárosok országos szövetségének aradi fiókja tartja meg szervező ülését.

A mikor a gyárosok országos szövetségének tervezői zászlót bontottak, mindenki örömmel, lelkesedéssel üdvözölte a nagyipar képviselőinek mozgalmát. Általános a panasz, hogy gyáripárunk még mindig fejletlen. Egyes ágakban szép eredményekkel büszkélkedhetik, de más olda-

lon egyáltalán nem tudja kiszorítani a külföldi, főleg az osztrák gyárosok bevitelét. Hogy csak egy példát említsünk, szövött árukban évente óriási mennyiség kerül le Ausztriából; ha a magyarországi szükségletet mind hazai gyártmányokkal lehetne fedezni, milliónyi összegek maradnának Magyarországon a közvagyon gyarapítására. Hegedüs Sándornak, a volt kereskedelmi miniszternek egyik legszebb terve volt a magyar gyáripár megteremtése, annak minden irányban való kifejlesztése: de ő csak ideákat alkotott meg, a megvalósításra már nem volt ideje.

Az erős, hatalmas s a külföldi versenynyel megküzdeni tudó gyáripárt akarja megvalósítani a gyáripárosok országos szövetsége, a melynek aradi fiókja holnap alakul meg. A megalakulásra ma Aradra érkezett Chorin Ferenc dr. az országos szervező bizottság elnöke is. Egy munkatársunk ma este fölkereste Chorin Ferenc dr.-t, és a szervezőben levő szövetség céljai felől a következő beszélgetést folytatta vele:

— Mik nagyjában a céljai a szövetségnek? — kérdezte munkatársunk.

— Erről részletesebben nem óhajtok beszélni. A jövő hét csütörtökjén, Budapesten lesz a szövetségnek alakuló közgyűlése, a melyen alkalom lesz ezt a kérdést bővebben kifejteni. Ez az idő pedig oly közel van, hogy nem szükséges elébe

vágni. De a szövetség célja általánosságban ismertette volt abban a fölhívásban is, a melyet a szervező bizottság kibocsátott. Ezután annyit óhajtok kijelenteni, hogy a vidéki fiókoknak igen nagy hatáskörük lesz a szövetség működésében. A fiók elnöke hivatalból tagja a szövetség végrehajtó bizottságának, két tagot küld a szövetség választmányába, jegyzőkönyveit fölküldi a központnak, a mely annak határozataival foglalkozik.

— Mint minden új mozgalmat, ezt is bizonyos aggodalmak kísérték. Nem fognak-e a szövetség keretében bizonyos kartellek létesülni?

— Szó sincs róla. A szövetség tisztán etikai alapokon nyugszik és kartellekkel nem foglalkozik. En magam különben a kartelleknek nem vagyok ellensége. Igen, ha arról lehetne szó, hogy a világ összes kartelljeit, az amerikai trust-öket, ringeket stb. meglehetne szüntetni: de ha csak Magyarországon szerelnék le a kartelleket, ez oly keveset jelentene a nemzetközi forgalomban, hogy annak hatását végső eredményében mi se éreznők meg. De ismétlem a szövetségnek semmi köze se lesz a kartellekhez.

— Nem kell attól tartani, hogy a gyáripárosok szervezkedése által a kisipar érdekei, nevezetesen: a kisipárosoknak a gépipar előnyeinek kibaszására alakult szövetségei szenvedni fognak?

TÁRCA

A kuruc világból.

Írta: Vértesi Arnold.

I.

1674-ben nyár elején egy szép hajnalban sietve verte föl álmából Perényi István uramat a belső szolgája:

— Nagyságos uram, nagyságos uram, hamar az Isten szerelméért! Itt vannak megint a kurucok.

Perényi István uramnak se kellett több. Uccu, ugrott ki az ágyból.

Kapkodta a szolgáló 5 nagyságának a nadrágját, a csizmáját, a dohányját, hogy iziben öltöztesse az urát. De Perényi Istvánnak nem kellett se csizma, se nadrág, csak úgy, ahogy volt. Hajadonfővel, mezitláb, vesd el magad, esze nélkül szaladt.

Kétszer csaptak már rá Szöllősrre a kurucok, kétszer került a rabságukba Perényi István uram; nem akart harmadszor is a kezükbe jutni. Elég volt már neki az Ibrányi Adám uram kosztja. Szerencse e, hogy vele is úgy nem bának el, mint a szöllősi barátokkal. Nagy szerencse, hogy ép kézláb haza került.

De most csak hamar, ki az udvarházból, keresztül a szérüs kerten, ki a rozsföldek közé. Ott kezdődnek mindjárt a szérüs kert mellett.

Magas volt a rozs, már kalászos, könnyen el lehetett benne bujni.

Csak egy szempillantást vetett hátra, nem többet. Ugy látta, a felvégen gomolygó füst emelkedik az ég felé. Alkalmasint a Perényi István uram kastélyát gyújtották föl a kurucok.

Hallotta a nagy riadalmat a mezővárosból, de úgy hallatszott, mintha több volna benne az örvendező ujjongatás, mint a jajgatás. A kálvinisták, kiknek templomát elvették a Perényi urak, nem igen busultak a kurucok jövetelén.

Aztán a kuruc nem is bántja a szegény embert, csak a labanc urakat. Hej bizony rossz idő jár most azokra, a szathmári kapitány nem tudja megvédelmezni. Mint a villám, úgy lecsap rájuk a kuruc.

Perényi István uram örül, hogy úgy ahogy elbujhatott a rozsföldön. Ki se dugja onnan a fejét, ámbar hallja a nagy zenebonát. Lovak dobogását is hallja, fegyverek csörrenését is, kurjongatásokat is. Most már közelebb. Most talán éppen őt keresik s szitkozódnak, hogy csak a hült helyét lelik.

Ha kissé kikandikálna, bizonyosan láthatná is őket innen, de moccani sem mer a helyből, inkább még jobban meglapul.

Jaj csak el ne árulná valamelyik szolgánépe. Eszébe jut mind egyenkint, akivel keményen bánt. Bezzeg simogatná most, édes fiamnak szólítaná. Folyamodik a szent Antal segítségéhez is, aki veszedelemből megmenti

az embereket. Viaszgyertyát is ígért az oltárra, vastagot, nagyot és arany kelyhet a kassai jászutáknak.

Hosszu volt az idő így kucurogva, földre lapulva, lucskosan a hajnali harmattól, dideregve, mezitláb. A paraszt könnyen kibírja, mert megszokta, de az urfélének kutya állapot ez. Nem is hiszi Perényi István uram, hogy olyan csúzt ne kapjon tőle, amit holtanapjáig megemleget. Meggémberedik itt az ember, ha sokáig tart.

Azalatt meg fölprédálják mindenét az udvarházban. Valami pörkölt szagot érez is már. Alighanem a friss szénaboglyát gyújtották föl a szérüs kertben.

— Hej, ti zsványok! — fenyegetné, ha merné.

De így csak elterpeszkedik a földön, mint a béka. Nem bánja már, csak a pusztá élete megmaradjon.

Óra mult óra után, végre csillapodott a nagy zaj s egyre távolabb hallatszott. A hü szolgálja is előkullogott valahonnan.

— Haza indulhatunk most már, nagyságos uram, elmentek a kurucok.

Föltápáskodott a földről Perényi István uram. Szinte érezte, hogy meggémberedett egész teste. Nagyot fohászott, úgy kérdőzködött:

— Mit vittek el a kurucok hé?

— Csak a hátsólovakat az istállóból.

— Egyebet sem?

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

— Ez is fölösleges aggodalom. Ahol a kisipar ilyes szervezkedését a szövetség üdvösnek fogja találni, ott azt maga is támogatja; ahol nem, azon a téren folyani fog a verseny, amely eddig is volt. De a gyáripár fejlesztése által oly előnyök fognak származni, a melyeknek hasznát fogja látni. Képzettebb munkaerő fejlődik, jobb, olcsóbb anyaghoz jut a kisipar, s annak munkásai részben a gyáripárnál is nyernek foglalkoztatást. A kisipar érdekei egyáltalán nincsenek a mi szervezkedésünk által veszélyeztetve.

— Annakidején az *Országos Iparegyesület* igazgatósága úgy nyilatkozott a gyáripárosok szervezkedéséről, hogy az fölösleges, mert az iparegyesület gyáripari szakosztálya is betölti annak hivatását.

— Erre nézve csak annyit mondhatok: egyáltalán nem kicsinylem az Országos Iparegyesület misszióját, de bizonyos, hogy annak elsősorban a *kisipar* fejlesztése és gondozása kell, hogy a célját képezze. De ezenkívül is: csakis hasznos, ha a gyáripár érdekeinek védelmére minél több erkölcsi testület alakul. Németországban tíz-tizenkét gyáripari szövetség áll fenn. Hazánkban is volt több gyáripari egyesület, a malomtulajdonosok, a kohók, a szénbánya tulajdonosok stb. egyesülete, a melyeket a szövetség együvé tömörít, s azok erőit egy hatalmas testben fogja az egész gyáripár fölvirágoztatására kihasználni.

Az utolsó kérdés ez volt:

— Vajjon az *önálló vámterület* kivívását nem fogja programmba venni a szövetség?

— Ez oly kérdés, a melyre felelni nagyon korai lenne, — felelte Chorin dr.

+

A póttartalékosok behívása. A magyar delegáció tengerészeti albizottsága ma délelőtti ülésén két függetlenségi képviselő jelent meg: *Lengyel Zoltán* és *Hilbert Károly*. Csak éppen azért jöttek el, nehogy a képviselők megjelenésének engedélye platonikus maradjon. Bementek, aztán rövidre rá mindjárt ki is jöttek. Nincs hecc! Szabad a bemenet, tehát nem is

— No meg aztán elvitték a János urat, meg a Gábor urat.

— Hál' Istennek — szaladt ki az István ur száján.

Hanem aztán kiigazította, hogy a csodálkozó szolgál meg ne botránkozzék nagyon:

— Ugy értettem, fiam, hogy hál' Istennek, hogy még életben vannak. Majd kiváltjuk őket.

II.

A két elfogott Perényi urat levitték a kurucok a diószegi táborba. Ott Wesselényi Pál, a kurucok generálisa, maga elé állította őket s kemény szóval rájuk támadt:

— Megérdemelnétek, hogy karóba huzassalak, mint Kobb generális a mi embereinket. Nem üzertem meg nektek, hogy Ugocsa vármegye a mienk s nem türjük meg, hogy ott valaki a német császár hűségén legyen? Nyomorgattátok is, aki szegény kuruc kezetekbe akadt.

János ur mentegetőzött, hogy a szathmári német kapitány miatt nem tehetnek másképp. Aztán Gábor ur vette át a szót:

— Szabja meg kegyelmed a mi sarcunkat. Ha mit lehet, eleget teszünk. Mi haszna volna kegyelmeteknek a mi halálunkból?

Wesselényi Pál arra azt mondta:

— Helyes a beszéd, Perényi Gábor uram. Illendő, hogy kegyelmetek is adjon valamit árva hazánk javára. Ha mi szegény bujdosók a gombokat is lemetéltük dolmányunkról hogy a

érdemes benn tölteni az időt. Így gondolkozhattak ők és elsiettek.

A tengerészeti-bizottságban pedig újból szóba került a póttartalékosok ügye.

E tekintetben fővárosi tudósítónk értesülése szerint úgy a Kossuth- mint Ugronpárti függetlenek a képviselőház egybeülése után mindjárt június elején nagyobb akciót szándékoznak indítani a képviselőházban. Ez a pártpolitikai manőver azonban nem fog ártani senkinek és semminek. Nem pedig azért, mert úgy *Szell Kálmán* miniszterelnök, mint *Krieghammer* báró hadügyminiszter is élet vette a dolognak azzal, hogy egyrészt a miniszterelnök kijelentette, hogy törvényjavaslatot nyújt be e tárgyban, másrészt azzal, hogy *Krieghammer* kijelentette, hogy a míg a törvényjavaslatot nem szentesítik, a póttartalékosokat nem hívja be.

A baksai mandátum. A baksai kerületben megválasztott *Darányi Ferenc* néppárti képviselő ellen a kuria tudvalevőleg elrendelte a vizsgálatot a petíciónak arra a pontjára, vajjon igaz-e, hogy a képviselő a pótválasztás napján, a választás színhelyén több baksai választónak abból a célból, hogy reá szavazzanak, sajátkezüleg pénzt adott? A vizsgálat során több tanú hallgattak ki, akikre hivatkozás történt. Ezek azt vallották, hogy csakis étkezésért kaptak egy koronát, ellenben *Schwarz Simon* korcsmáros, a kinél a néppárti választók gyülekeztek, azt mondja, hogy *Darányi* igenis osztogatott pénzt; egy nagy börtáskával járt körül, abból szedte ki a bankókat. Némelyik választónak tíz, másoknak husz, sőt ötven koronát is adott. Estére a börtáska egészen kiürült.

Miért nincs magyar királyhymnus?

(*Podmaniczky és Liszt Ferenc.*)

Arad, május 21.

Eseményszámba megy, hogy a Tattersallban, a lovasjáték második napján sem a király érkezésekor, sem a király eltávozásakor nem játszták a Gotterhaltét. Ebből az alkalomból újra sok szó esik a Gotterhaltéről. Ifj. Abrányi Kornél egy ma megjelent újság-cikkben azt a kérdést veti föl, hogy *miért nincs magyar királyhymnus*, a mely a Gotterhaltet olyan ünnepek alkalmával, a hol a király jelen van, helyettesítse.

hadakat fizethetjük, kegyelmetektől is telik valami a sok szép jószágok után.

Ezerhatszáz forintban vetette ki reájuk a sarcot Wesselényi Pál.

Arra mind a két fogoly ur keserves panaszkodásra fakadt. Soha annyi tenger pénzt össze nem bírnak szerezni hiszen kipusztultak már mindenükből. Háromszor törtek reájuk a kurucok. Most, hogy utolszor érte őket ez a veszedelem, Szűcs János és Majmos Ferenc, kapitány uramék még a szénájukat is fölgyújtatták, a kastély is leégett.

— Sokat összeharácsolt kegyelmetek a német jóvoltából, telik abóól, — felelt Wesselényi.

Akkor könyörgésre fogták, hát legalább ereszsze őket haza Wesselényi kezességre, hogy a nagy sarcot összeszereshessék. Lám a pogány török is megcselekedte, hogy eleresztette az egri váról a keresztény rabokat, hadd koldulják össze a váltságukat.

— Nekünk is úgy kell tán össze koldulni a kassai piacon, meg hol másutt Isten irgalmaért.

De a bujdosók vezére tudta, hogy ez csak olyan szóbeszéd. Perényi István uram is így jajgatott, aztán mégis lefizette a sarcot.

— Kegyelmetek is fizet majd, ha megunta a rabságot.

De kezességre mégis kész volt őket hazabocsátni.

— Ki lesz hát a kezes?

— Barkósy Sándor, a vóm. — mondta Pe-

A fejtegetések közben Abrányi reprodukál egy érdekes levélváltást, a mely az Opera vezetősége és *Liszt Ferenc* között egy Királyhymnus dologában lefolyt. *Liszt* ugyanis 1884-ben komponált egy királyhymnuszt. A *Hej Rákóczy, hej Bercsényi!* kezdetű kuruc-dalból merített hozzá motívumokat, de ezek teljesen megújulva érvényesültek a *Királyhymnus*ban.

Mikor *Liszt* Ferenc elkészítette a maga királydalát, felajánlotta, hogy azt a magyar királyi Opera megnyitáskor (1884. szeptember 27-ikén) előadják. Ebből azonban egy nagyon kényes kérdés keletkezett, mely jellemző világot vet az akkori idők gondolkodására és szellemére. Ez ügyben az Opera intendánsa és igazgatója a következő levelet intézték *Liszt*hez:

Mélyen tisztelt mester!

Ön szives volt nekünk a magyar királyi operaház megnyitása alkalmára a várt *ünnepi nyitvány* helyett *egy királyi dalt küldeni*.

Ön, mélyen tisztelt mester, bizonyára ama föltevéstől vezéreltetett, hogy egy ily szerzemény, *szemben a legmagasabb királyi udvar megjelenésével*, inkább meg fognak a célnak felelni.

— *Mi is osztjuk e nézetét.*
Sajnálattunkra azonban *legyőzhetlen akadály* áll utjában a „király-dal” előadásának, még pedig az által, hogy annak dal-motívumai *egy általánosan ismert és a legmagasabb uralkodóház ellen irányult forradalmi dalból vannak kölcsönözve*, amint ez az al. alatt idecsatolt mellékletből kiviláglik.

E dal eredete *lehetetlenné teszi nekünk a nevezett király-dal előadását a legmagasabb udvar jelenlétében*, s egy oly műintézet megnyitási ünnepélye alkalmával, mely létrejöttét *ő Felsője bőszevességének köszöni*.

E kedvezőtlen körülmény, fájdalom! megfoszt bennünket amaz élvezet és megtiszteltetéstől, hogy a megnyitási ünnepély fényét az ön zenekölteményének előadásával is emelheszük.

Fogadja, mélyen tisztelt mester, legbensőbb sajnálatunk kifejezését a minden irányban kellemtelenül ható közbejött körülmény felett s feláldozó készségeért való köszönetünk mellett fogadja legkiválóbb tiszteletünk nyilvánítását, melylyel maradtunk B. Pesten, 1884. szeptember 17-én.

Mély tisztelői

Podmaniczky Frigyes br., *Erkel Sándor*,
intendáns igazgató.

Liszt Ferenc pedig válaszul a hozzáintéztet levele az alábbi gyönyörű és igaz önvédelmet írta:

rényi Gábor. — Az lesz itt addig helyettünk rabságban. Atyafiságból engedje meg te kegyelmed ezt a kérésünket.

— Atyafiságból, hát jó, nem bánom, — mondta rá Wesselényi. — De emlékezzék meg rá kegyelmed, hogy ha meg nem küldi kegyelmetek a sarcot az utolsó garasig, itt szárad el *Barkócy Sándor* a rabságban. Még a holttestét sem adom ki, hogy keresztényen módon eltemethessék.

III.

A sánta *Barkócy* eljött, hogy fő váltsa a két fogoly urat. Minden jót ígérték azok: küldik a sarcot mennél hamarabb.

De mikor hazaértek s meghallották otthon, hogy idefent a Tisza, Bodrog tájékon rosszra fordult a kurucok sorsa s a szathmári kapitány erősen biztatta őket, hogy a felség hadai kiirtják a földszinéről a rebelleket, azt gondolták: minek küldenék ők azt a szép summa pénzt Wesselényinek? Majd kiszabadítja a német ugys *Barkócyt*, ha kiirtják a földszinéről a rebelleket. Ugyan bolondok voln' uak, hogy ők még pénzt, adjanak a lázadóknak.

Barkócy Sándor egyre irkálta a panaszos leveleket, hogy küldjék már azt a sarcot, szabadság már meg ebből a keserves rabságból.

De *Perényi Gábor* mindig azt írta vissza:

— Várákózzál még, egy kicsit, édes fiam; nehéz azt a sok pénzt összegyűjteni.

Várákózzék? De hát meddig? mulik az idő, de a pénz csak nem jön.

Igen tisztelt méltóságos báró ur!

Folyó hó 17-ről kelt becses levelére van szerencsém a következőkben válaszolni:

Hogy a „Hajh! Rákócy, Bercsenyi“-féle dal nem volt előttem ismeretlen: igazolja „Magyar király-dalom“-nak Táberszky és Parsch kiadásában megjelent zongorakivonata, melynek címlapján e szavak olvashatók: „egy régi magyar daltam után.“

E dallal legelőször Bartalus István antológiájában ismerkedtem meg s meghatott határozott, kifejező s mesterkéletlen jellegével; azonnal elláttam egy győzelmi végzet-részszel s mit sem törődve tovább egykori forradalmi szövegének szellemével: fölkeríttem ifj. Ábrányi Kornélt egy új, kiválóan loyális szöveg írására, „Éljen a király“ végsorral, hogy aztán a magyar „királydalom“ úgy szövegileg, mint zeneileg teljes kifejezést nyerjen.

Az átváltozások, az átmódosulások úgy a művészetben, mint a közéletben nem éppen ritkaságok.

Számtalan pogány templomból lett katolikus szentegyház.

Az egyházi zene klasszikus korszakában — a 16 ik században — sok világi dallam nyert fölvetést az egyházi énekek közé. Majd később a katolikus antifoniák mint protestáns khorálok hangzottak fel. S így ment ez tovább és tovább. Az opera terét sem véve ki, melyen Meyerbeer az „erős várunk nekünk az Isten“ szövegű khorált színpadi hatásra használta fel, az „Észak csillaga“ dalművében pedig a „Desauer-indulót orosz nemzeti himnusszá avatta fel. Az általánosan ismert és kedvelt „Rákócy-indulónak“ is gyakran tulajdonítanak forradalmi irányzatokat s annak előadása is nem egyszer ütközött tilalomba.

A zene maradjon mindenkor csak zene, minden felesleges és ártalmas magyarizációt kizárva.

Különben menten Isten, hogy bárhol és bármi szín alatt is akár személyemet, akár csekély szerzeményemet előtérbe állítani céloznom.

Egészen mígos báró ur belátására bízom a felett határozni, hogy szóban forgó „királydalom“ előadassék-e az új magyar operaházban vagy sem?

Táberszky és Parsch kiadónál a zeu- és kar sokszorosított szövegei, valamint a vezérkönyv is rendelkezésre állanak.

Fogadja méltóságod kiváló tiszteletem kifejezését, melylyel maradtam

Weimar, szept. 21-én 1884.

Liszt Ferenc.

Igy maradt el a magyar Királyhymnus, a mely máig se született meg oly formában, hogy az érvényesülni tudott volna, s hogy a Gotterhaltét ki tudta volna szorítani.

— Már azóta össze is koldulhatta volna, kegyelmetek a kassai piacon, — írta az elkésredett ember. — Isten ellen való vétek ám az, hogy így hagy engem kegyelmetek, aki csak a kegyelmetek becsületéért szenvedem ezt a rabságot, nem lévén kénytelen vele.

De Perényi Gábor jószónál egyebet nem küld a vejének:

— Csak várakozzál, fiam, mindennek eljön az ideje. A te rabságodnak is majd végeszaka. Perényi János szinte azonképp vigasztalta: — Majd kiszabadulsz, csak várakozzál.

De szegény Barkócy Sándor már egészen lesóványodott a nagy elcsüggedésben. Hát sohasem fogják már őt innen kiszabadítani?

Könyörgött a feleségének. A Krisztus kinszenvedésére kérte; szabadítsatok ki innen édes lelkem!

Az asszony zaklatta az apját:

— Váltsa ki már kegyelmed az uramat. Nem igazság az, hogy az én szegény uram szenvedjen kegyelmetek helyett.

Perényi Gábor eleinte az asszonyt is biztatta:

— Majd, édes lányom, rákerül a sor, ne félj.

Aztán, hogy az asszony már nagyon türelmetlen lett, Gábor ur is haragos képet öltött.

— Ne nyaggass engem mindig azért a sánta uradért.

— Ha sánta is, kedves az nekem, hites uram az nekem, — mondta az asszony.

— Hát eregyj érte, — gunyolódott az apja.

TÁVIRATOK.

A bur béke-akció.

Pretória, május 21. Különböző közlemények, amelyeknek helyességeért kezességet vállalni nem lehet, de a melyek sok körben megerősítést nyernek, azt mondják, hogy az áprilisban folytatott pretóriai tárgyalásokon előterjesztett békefeltételek elfogadását leginkább Steyn elnök és Wessels tábornok ellenzi, akik Oranjeszabadállam északi részében állanak, ugyszintén Müller, akinek kommandója Middelburg közelében van. Calliers, a nyugat-transzváli csapatok parancsnoka és Hertzog parancsnok állítólag szintén ellenzik a békefeltételek elfogadását. Dewett, aki utolsónak jött a tanácskozásra és kissé boszus volt, most ugylátszik, békebébb lett. A békekötésnek ez az ellenzéke kétségtelenül oly erős, hogy a béke megkötése a már ismert feltételek mellett kétségesnek látszik. Ugylátszik tehát, hogy a transzváli burok többsége, a kormány tagjait is beleértve, a béke mellett van, ellenben az oranjei burok kevés befolyásos kivétellel a függetlenséget óhajtják a békefeltételek alapjául.

London, május 21. A Reuter-ügynökség jelenteti Pretóriából mai kelettel: Hire jár, hogy a transzváli burok megbízottainak többsége, a kormány tagjait is beleértve, a béke mellett foglal állást, míg az oranjei burok kevés kivétellel a függetlenség mellett kardoskodnak. Az utóbbiak olyan nagy befolyást gyakorolnak, hogy a béke megkötése a már ismertetett feltételek mellett, állítólag nagyon kétséges.

Loubet a cárnál.

Pétervár, május 21. A carszkoje-szeloi nagy palotában este félnyolc órakor Loubet elnök tiszteletére 300 terítékű diszebed volt, a melyen Miklós cár a következő felköszöntőt mondta:

A midőn önt, elnök ur, szívem mélyéből üdvözlöm, annak a reménynek akarok kifejezést adni, hogy közöttünk való tartózkodása legjobb bizonyítéka lesz azoknak az érzelmeknek, a melyek Franciaországot és Oroszországot egyesítik. Vajha ön is olyan emlékeket vinne magával, a minőket a császárné és én hoztunk magunkkal örök időkre a múlt évben Franciaországban oly kellemesen töltött napok alkalmával. Elnök ur, poharamat az ön tiszteletére, valamint a szép, baráti és szövetséges ország nagyságára és virágzására üritem.

— Erte is megyek, — vágta vissza az asszony, — ha gyalog, ha meztláb kell is menni.

Összeszedte minden kincsét, amije volt, még az anyjáról való aranyvirágos subáját is, még a násfát is, amit az urától menyasszonykorában kapott. A kassai ötvösök adtak rá az ezüst, arany marhájára hétszáz forintot. Egy uzsorás görögtől kapott egyéb holmijára még száz forintot. Avval elindult a Wesselényi Pál táborába.

A bujosók vezére rosszkedvű volt. Nagyon szomorú hírek érkeztek a felvidékről. Kedvetlenül fogadta Barkócynét is:

— Ugyan későn hozzák kegyelmetek a sarcot. Duplán is számíthatnám most már. De hát Isten neki, olvassa le nagyságod a pénzt.

Barkócyné reszkette olvasta az asztalra a nyolcszáz forintot.

— Ennyi az egész? — fakadt ki a kuruc generális.

— Ennyi az egész. Többem nincsen se égen, se földön. Mindenemet elhoztam. De itt vagyok még magam is. Azért jöttem. Adasson el kegyelmed rabul, a törökök megvesznek Váradon, csak az uramat eressze kegyelmed szabadon.

S térdre akart borulni, de Wesselényi föl emelte:

— A kegyelmed ura szabad. Isten áldása kísérje haza kegyelmeteket.

A zenekar a cár beszéde után a marseillaisét játszotta. Loubet elnök ezt válaszolta:

Felség! A midőn eleget tettem meghívásának, rendkívül kedves volt nekem, hogy átadhatom önnek Franciaország kívánságait, a mely mindig azokat az érzelmeket táplálta felséged iránt, a melyeket nemrég alkalma volt megismernie. Néhány óra elegendő volt, hogy a magam részéről konstatálhassam, mennyire érez együtt Oroszország szíve az én hazám szívével. Franciaországot épp úgy boldoggá teszi ez a teljes összhang, a mint meghatja az az emlék, a melyet felséged és a császárné ő felsége számára megörzött. Nagyon hálás vagyok a fogadásért, a melyben részesültem és poharamat Felséged, Feodorovna Mária császárné ő felsége és az egész család tiszteletére emelem és Oroszországnak, Franciaország őszinte barátjának és hűséges szövetségesének virágzására és nagyságára üritem.

Országos honvédegyülés.

(Az évi jelentés előterjesztése. — Kedvezményes vasuti jegyek. — Az aradi honvédegyület indítványa. — Nyugdíjak és temetési költségek. — Választások. — Elmaradt zarándoklás.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 21.

Az 1848—49-es honvédegyületek ma délelőtt tartották meg országos nagygyűlésüket, Podmaniczky Frigyes báró elnöklésével Budapesten, a váci-utcai új városháza nagy tanácstermében.

A kiküldött igazgató-bizottság jelentése szerint a nagygyűlésen, a központtal együtt, összesen negyven honvédegyület van képviselve 95 taggal.

Podmaniczky Frigyes báró elnök üdvözölte a megjelent tagokat és megnyitván a nagygyűlést, felhívta Miklós Zsigmond főjegyzőt évi jelentésének előterjesztésére.

A jelentésből tudomásul vette a közgyűlés, hogy a Cegléd város és környékén lakó öreg honvédek önálló honvédegyület alakítottak s a megerősített alapszabályokat s az egyület névjegyzékét beszolgáltatták a központi bizottsághoz.

Az orsz. honvédegyülésre kért kedvezményes vasuti jegyeket a honvédegyületek a kereskedelmi minisztériumtól megkapták.

Az aradvárosi s vármegyei honvédegyület indítványa folytán a központi bizottság kérvényezte a kormánynál az együleteknek egymás közötti levelezések portó-mentességét. A kormány ezt a kedvezményt megtagadta.

A pénzügyi-bizottság nevében dr. Balogh Sándor alelnök terjesztette elő a 6 hónap előtt lefolyt előző évi nagygyűlés óta eltelt idő számadásait, s azzal kapcsolatban a pénztári állapotot, melynél megjegyzi, hogy az elnökség a kormánytól a folyó évi költségfedezeti támogatásnak csak felerészét, másik felerészét ezen túl július és október hónapokkal kezdődő évnegyedek elején fogja felvenni. Az évi számadás szerint a bevétel 1902. január 1-től 1827 kor. 92 fillért tesz ki 1206 korona kiadással szemben, a pénztári maradvány 621 korona 92 fill.

Az indítványok során a nagygyűlés Bereg vármegye honvédegyületének azon indítványát, hogy a kisebb javadalmu nyugdíjak felemeltesse az altisztek és közvitéztek számára, méltányosnak tartja és elhatározta, hogy e tárgyban a központi bizottság útján feliratot intéz a miniszterelnökhöz.

A hódmezővásárhelyi honvédegyület indítványát, a temetési költségek gyorsabb folyósítása tárgyában, kiadták a központi bizottságnak, amely a legkönnyebben végrehajtható módon fog e tárgyban intézkedni.

Végül a választásokat kellett volna meg-ejtetni, de tekintettel arra, hogy az előző választásoktól mostanáig csupán egy fél esztendő

tel el, a választás idejét a jövő nagygyűlésre halasztották.

Elhatározta a nagygyűlés, hogy a mára tervbe vett kivonulás a honvédsírokhöz, a zivataros időjárás következtében elmarad.

Ezután az elnök életetésével a nagygyűlés véget ért és tagjai a Petanovics-vendéglőben lakomára gyűltek össze.

Holnap délelőtt gyászistentisztelet lesz a Krisztinavárosi templomban, a Budavár védelmében elesett hősök emlékezetére.

Károly Lajos főherceg és a megszorult huszárhadnagy

(Egy katonatiszt regénye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 21.

A világtörténelem annalesai nem igen emlékeznek meg olyan főhercegről, aki házasságközvetítő lett volna. Annál érdekesebb az alább elmondandó eset, melyben egy vérbeli főherceg viszi a főszerepet, aki nagyon sokat tett egy fiatal huszártiszt boldogulásáért.

Báró Peltz huszárhadnagynak az atyja néhány esztendővel ezelőtt huszárezredes volt Lembergben, ugyanott, ahol a fia hadnagyként szolgált.

Az ezredes nem volt gazdag ember és tudva, hogy milyen költséges a huszártiszti élet, óva intette a fiát az adósságszínálástól. De az intés nem használt. A fiatal hadnagy rendkívül költséges életmódot folytatott, futtatott a lóversenyeken, istállót tartott s mindezt — semmiből.

Egy futtatás alkalmával ismerkedett meg a hadnagy Károly Lajos főherceggel. Ekkor a tiszti díjat nyerte meg Peltz báró és a főherceg magához hívatta. Sokáig beszélgetett vele, mert a fiatal urlovas kedvező benyomást tett rá. Rövid idő múlva Peltz hadnagy nyakig uszott az adósságban. Atyja ekkor már másutt volt ezredes, de különben sem fizethetett volna a fiáért. Mert a fiatal huszárhadnagy egy esztendő alatt *nyolcvanezer forintnál több adósságot* csinált. A dolog persze nem maradhatott titokban; egyre-másra érkeztek a feljelentések az ezredparancsnoksághoz. — Ugynevezett piszkos adóssága egy sem volt, azért az ezredes egy évi szabadságot adott neki anyagi ügyei rendezésére. Ha ez idő alatt kifizeti adósságait, megmaradhat a katonaság kötelékében, máskülönben nem.

Peltz báró, mikor a szigorú ukázt megkapta, összepakolt és jószerecséjében bizva, Bécsbe utazott. Mikor a bécsi pályaudvarra kilépett, éppen négy forint volt a zsebében, s az idegen városban egy ismerőse sem. De nem csüggedt el. Nekivágott a nagy városnak és egy hotelbe szállott.

Kilenc hónapon keresztül adósságszínálástól élt itt is. Mikor egyik szállóban felmondtak neki, ment a másikba s minden előkelő szállót végig lakott. Atyja egy krajcárt sem küldött neki. Az ügyei rendezésére kapott egy esztendő a vége felé közelgett már s ő még mindig nem csinált semmit. Azzal tisztában volt, hogy rajta csak egy gazdag házasság segíthet, ilyet kezdett hát keresni.

Valami mulatságon megismerkedett egy gazdag leánnyal, egy volt bankár özvegyének a leányával. A hadnagy szép volt és szellemes s a leány csakhamar szerelmes lett belé. Két hét múlva megkérte a kezét, de az anya gondolkodási időt kért.

Ezalatt a hadnagy viszonyai után tudakozódott és két nap múltán a kérő kosarat kapott. Megtudták, hogy 80.000 forint adóssága

van és — vagyona semmi. Peltz báró kezdett kétségbe esni.

A kosárt követő napon Peltz báró kétségbeesett gondolatokkal foglalkozva a schönbrunni parkban sétált és itt megint rámosolygott a szerencse. Találkozott Károly Lajos főherceggel és a fenség megismerte. Magához intette, barátságosan kezét fogott vele és néhány barátságos szót szolt hozzá, azután tovább haladt. Mikor már jó messzire haladt, egy ötlete támadt a hadnagynak. Elhatározta, hogy felkeresi a főherceget és elmondja a baját. Tudta, hogy a főherceg jó ember és tudott róla olyan esetet is, mikor hasonló körülmények között segített már valakin. Másnap kihallgatásra jelentkezett a főhercegnél.

A főherceg barátságosan fogadta és az bátorságot adott neki. Elmondotta a dolgát és a főherceg segítségét kérte. A fenség mosolygott.

— Nos mennyivel tartozik?

Mikor Peltz hadnagy kimondotta az összeget, a főherceg felszisszent. Azután így szolt:

— Sajnálom, az összeg túl magas. (A főherceg néhány ezer forint bevallását várta) Ilyenformán nem segíthetek önön.

Azután eszmetársulás révén megkérdezte a hadnagyt, hogy van-e menyasszonya, mire a Peltz báró elmondotta kikoszorúzásának történetét. Ekkor azt kérdezte tőle a főherceg: ott lesz-e még a leány valamelyik mulatságon. Mikor a hadnagy igent mondott és megmondotta a mulatság helyét és idejét, a főherceg azzal bocsátotta el magát:

— Ön is ott legyen a mulatságon!

Peltz báró csodálkozott a kivánságon, de elment a bála és éjjeli 11 óráig állott a közepén unatkozva. Tízóráig nagy izgalom támadt a bálteremben.

— Jön a főherceg, — suttogták mindenfelé. Csakugyan Károly Lajos főherceg lépett be a teremajtón s ott hajlongtak előtte a katonai és polgári előkelőségek. A főherceg alig figyelt rájuk, a szemével Peltz bárót kereste és mikor meglátta, magához intette. A környezet álmélkodása közepette karon fogta és azt mondotta neki:

— Vezessen a leány anyjához.

A fiatal ember izgatottan, boldog sejtelmekkel vezetett. Mikor odaértek, Károly Lajos főherceg így szolt a leány anyjához.

— Megakartam önt ismerni nagyságos aszszonyom, hogy *leendő vejéért gratulálhassak*. Derék fiu és a hadseregben nagy jövő vár rá.

Néhány percnyi beszélgetés után távozott; persze a kosárról szó sem volt többé. Egy hónap múlva meg volt az esküvő és Peltz báró a 200.000 forint hozományból kifizette adósságait — ép az utolsó percben.

A történet nemcsak eddig van. Peltz báró tovább is úgy élt, mint azelőtt és két esztendő múlva ismét egy krajcár nélkül állott — *százötvenezer forint adóssággal*.

Egyik volt tisztársa néhány hónappal ezelőtt találkozott vele Bécsben a villamos vasúton. Polgári ruhában volt és egy halom iratot szorongatott a hóna alatt. Megkérdezte tőle, hogy hová megy. A bírósághoz, szolt Peltz báró, el akarják árverezni a butoromat.

Ki tudja, nem lesz-e rövidesen megint gazdag ember Peltz báró, hogy ismét szegény lehessen. Mert a sors forgandó és az a házasság sem szerencsés mindig, amit egy főherceg közvetít.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: Faust, opera. (Páratlan bérlet.)
Péntek: Közönyt közönnnyel, vígjáték. (Páros bérlet.)
Szombat: Kóklér, operetta. (Páratlan bérlet.)

A becsület.

— Május 21. —

Sudermann nagyhatású drámáját ma nagyon kis közönség nézte végig, pedig ez az előadás nagyobb publikumot érdemelt volna. Előkelő színvonalon álló előadás volt, mely a drámai személyzet fegyverzettségére és szorgalmára mutat.

A legjobb alakítás Ternyei Lajosé volt, ez a fiatal lírai szerelmesé, akiről mindeddig csak jót lehetett írni. Mai játékával megmutatta, hogy tehetsége túlnőtt a lírai szerep körön és a tragédia hőszerepeit is a legnagyobb rátermettséggel eitudja játszani. Ma mint Heinecke Qóbert legalább ezt igazolta. A Heinecke Róbert szerepe éppen nem könnyű s Ternyei azokban a részekben volt a legjobb, a melyek kiváló értelmet, organumot, szóval tehetséget követelnek. Igaz gyönyörűségünk telt a harmadik felvonásbeli játékán. A szenvedélyes kitörésekben életet, valóságot tudott élénk varázsolni, s megtartotta azt a mértéket, melyen túl a színész visszatetsző. Különben is megnyerő a külseje, rokonszenves a játéka s így semmi kétség, hogy Zilahi kitűnő használatos lehet.

A másik alakítás, mely különösen szemünkbe ötlött, Mariházy Miklóssé, aki Trast grófot játszotta. Elfogultsággal néztünk Mariházy szereplése elé, mert azt hittük, hogy benne a földesurat, a dzsentrit fogjuk a színpadon látni. — Nos Mariházy a színpadon levetette a dzsentrit s olyan színésznek mutatkozott be, aki a színpad deszkáira rátermett. — Trastja annál is inkább a jobb alakítások közé sorozható, mert izléssel játszotta meg. Meg volt benne a komoly méltóság, az imponáló fellépés ereje, szóval Mariházy átérzte szerepét. Hogy szíve is van, ami pedig színésznél sokat jelent, az csak azt mutatja, hogy rossz földesur lehetett, de színésznek jó.

Gazdy Aranka, mint Amália a kiválóbbak közé tartozott Bájós egyszerűség és kellemes hang, szív és intelligencia nyilatkozik meg benne és ezt méltányolta is a közönség. Sokat tapsolták. Szabó Irma Alma szerepében megmutatta, hogy az a jó hír, mely megelőzte, nem volt alap nélküli. Izléssel játszotta meg a ledér leányt s mindvégig megmaradt azon a nívón, mely az egész előadást jellemezte. Németh János némileg elrajzolta a szerepét, néhol túlozta a realizmust, de alakítása karakterisztikus volt. Daróczy Ilka és Csiky kisebb szerepeikben jók voltak, szintugy Győre, Szabó és Tolnainé. A Sarkadi nyegle uracsa kabinetalakítás számba mehet.

Az utolsó felvonásban némi zavar volt. A szerepnemtudás okozta ezt s ez volt az egyetlen disszonancia, melyet az előadás hibájául fölrohatunk. Tegyen róla Zilahi, hogy a darabok alaposabb próba és szigorubb rendezés mellett kerüljenek színre. (h. a.)

* A nyári színház megnyitása. Már csak rövid idő választ el bennünket a nyári színház megnyitásától, amennyiben Zilahi Gyula igazgató folyó hó 31-én szándékozik azt ünnepélyesen felavatni. A megnyitó előadásra máris erősen készül a színház személyzete.

* Közönyt közönnnyel. A multkori „Közönyt közönnnyel” előadását telt ház nézte végig, a mely mindvégig jól mulatott a pompás dara-

bon. Az előadást pénteken megismételik, melyre már előre felhívjuk a közönség figyelmét.

* **A király házasodik.** Az igazgatóság Tóth Kálmán öme remek történelmi vigjátékát, tekintettel annak eddigi sikereire, valamelyik legközelebbi délutáni előadásra ki fogja tűzni újból műsorra.

* **Ismerős színészekről.** Fiuméből írják nekünk: A magyar színház jövője Fiumében, abból a lelkes támogatókból itélve, melyben a szegedi színházról állandóan részeseül, immár biztosítottnak látszik. A közönség nap-nap mellett, a folytonos eszések dacára is, teljesen megtölti a színházat. Még a drámai előadásokat is, melyektől tavaly idegenkedtek, nagy közönség látogatja. Legutóbb „Boccaccio“-t elevenítették fel kitűnő előadásban. A helybeli olasz lapok az elismerés hangján írják az előadásról. Székely Irént, akinek egy olasz refrainú dalát hatszor is megismételték, nagyon dicsérik. Melegen írják Feledi Boriskáról, Löweyről, Fenyérről, Mezei Mihályról és Rubos Árpádról, aki mint rendező is kitűntette magát. Nagy sikerrel mutatta be a társulat Brioux „Vörös talár“-ját. A második és negyedik felvonásnak óriási hatása volt. Nagyon tetszett Janetta szerepében Hettyey Aranka, aki sok virágot is kapott és László Gyula, aki Mousont játszotta kitűnően. Nagy sikere volt Biharinak, Kiss Irénnek és Fenyérinek.

* **Tüntetés a Magyar Színházban.** Fífin szerepelt tegnap a budapesti Magyar Színház műsorán a címszerepben Fedák Sárival. A színház egészen megtelt. Az igazgatóság nem tartotta szükségesnek, hogy a címszerep-változást az utcai színlapokon kitüntesse, vagyis, hogy az előre hirdetett Fedák Sári helyett Szelestey kis-asszony játssza Fífin. Így aztán mihelyest Szelestey Elza kilépett a színpadra. A közönség legnagyobb része a pénztárhoz sietett és visszavetelte pénzét. Mikor ezt megtagadták, szitkok és szidalmak hangzottak el a direktió ellen. A tüntetők egy része rögtön elhagyta a színházat, a kisebbik rész újra elfoglalta helyét és az előadás menetét folytonos diskurálgatással, közbekialtásokkal és püsszegéssel kísérte. Az igazgatóság, nagyobb botránynak elejét vevendő, az operette féltét kihagyatta és így az az előadás már kilenc óra körül véget ért.

Ártatlan vagyok!

(Keglevich-Mattasich levele.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 21.

Mai lapunkban megemlékeztünk már arról, hogy a közvélemény újból erősen foglalkozik most a bebörtönözött *Keglevics-Mattasich* főhadnaggyal, a ki folyton ártatlanságát hangoztatja s bizik abban, hogy mielőbb kiszabadul a möllersdorfi fegyházból.

Másodízben érkezik a hír róla, hogy *Keglevics-Mattasich* beteg, nagybeteg. Kigyógyult-e abból a bajból, amelyben szenvedett, mikor betegségének híre először szivárgott ki a möllersdorfi börtönből, avagy szakadatlanul betegeskedik-e azóta, senkise tudja.

De a világ, amely ártatlannak hiszi *Keglevics-Mattasich*-ot, gyanúra hajlandó. Es mindenki úgy van meggyőződve, hogy a rab lassan el fog sorvadni és nem éri meg élve azt a napot, a melyen szabadulásának órája ütne.

Mert még négy év van hátra addig, négy hosszú év. Es mi minden történhetik négy esztendő alatt! Ma még foglalkoznak olykor-olykor az emberek a szerencsétlen rabbal. De egy év múlva, két év múlva teljesen elfeledik.

Es ha úgy találna történni, hogy egy nap a fogoly *Keglevics-Mattasich* elpusztulna, tán seaki sem fog törődni vele, hogy mi baja is volt hát, mi ölte meg, hogyan halt meg?

Említettük, hogy egy *Jarsits* nevű altisztet elfogtak, mert kiderült, hogy leveleket csempészett ki, a melyeket *Keglevics-Mattasich* írt. Az altisztnél letartóztatása alkalmával is találtak egy levelet, mely egy budapesti ismert nevű politikusnak volt címezve. Ezt a levelet a

eimzett persze nem kapta meg, de még februárban kapott egyet, a mely hihetőleg szintén *Jarsits* segítségével jutott el Budapestre.

Csak pár sorból áll ez a plajbászszal megírt levél. Pár sor, de mily sokat mondó pár sor ez! *Keglevics-Mattasich* ezeket írja:

„Az Istenre kérem, tegyenek valamit érdekeimben. Ártatlan vagyok, ártatlanul szenvedek és majdnem megbőrülök, hogy semmit sem tehetek ártatlanságom bebizonyítására. Súlyos beteg is vagyok, azt hiszem, hogy nem sokáig bírom a gyötüréseket. Pedig iparkodom erős maradni, hogy még igazolhassam magamat azon szörnyű vádak ellen . . .

S. utján is csak egyszer nyertem hirt. Oh, semmiféle biztatás nincsen soraiban, melyeket már ezerszer elolvastam. Csak azon megjegyzés nyugtat meg kissé, hogy nem mentem feleslegesbe, és hogy vannak, kik még reám gondolnak . . .

Még egyszer esdőleg kérem, tegyenek valamit az érdekeimben, hogy el ne pusztuljak.“

Ennyi az egész. És e sorok elolvasásakor eszünkbe jutnak azok a dolgok, miket *Dreyfus* kapitány írt meg, mikor ártatlanul szenvedett az Ördögsgizenen.

Es *Dreyfus* pöre revízió alá került. És kiderült az ő ártatlansága.

Lesz-e annyi erő a közvéleményben, hogy teljes világosságot követeljen a *Keglevich-Mattasich* ügyében?

Sikerül-e kivívni, hogy eloszolják a köd, a homály annak az embernek az ügyéről, aki a világ meggyőződése szerint ártatlanul van bebörtönözve?

Lemondott képviselő.

(A margittai mandátum érvénytelenítése.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 21.

A kérvénnyel megtámadott margittai mandátum dolgában ma reggel fél 10 órára volt kitűzve az ítélethirdetés. Közben azonban váratlan esemény zavarta meg az ítélet kimondására egybegyűlt tanácsot. A képviselőház elnöke ugyanis ma reggel, tehát a tanácskozás befejezése után, de az ítélet kihirdetése előtt hivatalos átiratban arról értesítette a kuria elnökét, hogy *Orley Kálmán képviselői megbízatásáról a tegnapi nap folyamán lemondott.*

A bíróság ennél fogva újabb tanácskozásba fogott, s csak fél tizenkettő tájban hirdette ki ítéletét, melyhez képest természetesen a petíciót elutasította s a kérvényezőket a költségekben elmarasztalta.

Az ítélet indokolásából tisztán kilátszik, hogy a kuria — ha a lemondás be nem következik — a mandátumot *abszolút érvénytelenségi okok alapján megsemmisítette volna.*

A margittai mandátum az érdekes fordulatáról a következő távirati tudósítást vettük:

Budapest, május 21.

A margittai kerület tudvalevőleg *Orley Kálmán* választotta képviselővé szabadelvű programmal. Az ellenjelöltje, *Kossuth-párti, Szathmári Mór*, az „Egyetértés“ főmunkatársa volt. *Orley Kálmán* azonban egy kis malőr érte. Néhány nappal a választás előtt a függetlenségi pártiak megtalálták az utcán egy levelet — nyilván elvesztette — a melyben *Bedőhy László*tól, Biharmegye főispánjától még 2000 forintot kért választási célokra.

A levél kezében volt az ellentábornak s *Orleynek* tartania kellett attól, hogy az majd hatalmas fegyver lesz ellene. Fől is használta

azt a kisebbségben maradt párt, a mennyiben csatolta a Kuria elé terjesztett petíciójához. A tárgyalásokon nemcsak az áruló levélke bizonyult valódinak, de kiderítette azt is a vizsgáló, hogy csakugyan történtek vesztegetések az *Orley-párt* részéről. Valami *Papp Simon* nevű kerületbeli községi bíró osztogatta a pénzt, tán hét vagy nyolc szavazat vásárlása világosan bebizonyult.

Világos volt ezek után, hogy a Kuria csak egyet tehet: megsemmisíti az *Orley* mandátumát. Az utolsó tárgyalás a petíció dolgában e hó 12-én volt; akkor befejeződött a bizonyítás s a bíróság ítéletének kihirdetésére a mai napot tűzte ki. Ma reggel megjelentek a felek, csak maga *Orley* nem mutatkozott. Aztán a bíróság sem foglalta el helyét a pontos időben, bent tanácskozott a tanácskozó szobában. Csakhamar hire futott, mi okozza a késedelmet. Magának *Orleynek* a fia, dr. *Orley György*, ki a tárgyaláson védőként szerepelt, árulta el:

— Atyám tegnapelőtt, e hó 19-én lemondott a mandátumról.

— És ezt bejelentette? — kérdezte dr. *Erőss Samu*, Szathmári jogi képviselője.

— Igen, a képviselőház elnökének. Az elnök *Apponyi Albert* pedig a mai napon értesítette a lemondásról a Kuria.

Három-négy nap óta nyílt titok volt, hogy a bíróság, — mely tíz nap óta tanácskozott az ítéleten — megsemmisíti a mandátumot. Ezt akarta elkerülni *Orley* s ezért közölte lemondását az utolsó percben a képviselőházzal. Délfelé a terembe lépett a bíróság *Paiss* elnökkel az élén s a következő ítéletet hirdette ki:

A Kuria ő Felsége a király nevében a következő ítéletet hozta a margittai választás dolgában: A bíróság a kérvényezők kérvényét elutasítja, miután a képviselőház elnöke a mai napon arról értesítette a Kuria elnökét, hogy *Orley Kálmán* a mandátumáról lemondott.

Az abszolút érvénytelenségi okokra fektetett kérelemnek csak azért nem adhatott helyt a Kuria, mert a képviselőház elnökének értesítése szerint *Orley Kálmán* f. hó 19-én lemondott s így képviselői minősége megszűnt. E lemondás folytán azonban az eljárást megszüntetni nem lehetett, mert a kérvényezőök a törvény 28. §-a szerint az ellenjelölt verifikálását is kérték. A 28. §-ra fektetett kérelem azonban teljesíthető nem volt, mert erre alkalmas okok és tények a petícióban fel nem hozattak. Az *Orley Kálmán* és néhány választó ellen fennfokogni látszó bűncselekmény folytán a Kuria az ítéletet *átteszi az igazságügyminiszterhez.*

Érdekes megemlíteni hogy a peticionálás költségeit a tulajdonképpen pernyertes volt függetlenségi jelöltnek, *Szathmári Mór*nak kell viselnie. A költségeket, melyek *Orley* ügyvédje részére lesznek fizetendőek, 700 koronában szabta meg a Kuria.

A margittai kerületben tehát új választás lesz. Persze fölléphet megint *Orley* is, amit pedig aligha tehetett volna, ha a sor rendes ítélethirdetésre kerül.

MULATSÁGOK.

(=) **Az első júnialis.** Az aradi második kerületi jótékony célú fillérasztaltársaság idei nyári táncvigalmára nagyban folynak az előkészületek. Az élelmes rendezőség a multság fényes sikere érdekében oly változatos és nagy vonzerejű programot állított egybe, mely eddig páratlanul áll a maga nemében s legközelebb falragaszok útján lesz közzétéve. A most nyomtatás alatt álló meghívókon egész sorozatát látjuk Arad főbb szereplő személyiségeinek s a vigalmi bizottságnak több ifjúsági egyesületet

is sikerült megnyerni e kizárólag jótékonyság gyakorlását mivelt asztaltársaság céltudatos törekvéseiben való közreműködésre. A támvigalom június hó 8-án, a csálai nagyerdőben tartatik meg, s azon az aradi háziezred teljes zenekara fog játszani.

Polgármesterek kongresszusa.

(A szegedi értekezlet.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 21.

Az ország figyelme fog Szeged felé fordulni pár nap múlva. A városok polgármesterei pénteken az alföld metropolisában kezdik meg értekezletüket s Szeged hatósága a reá eső megtisztelő feladatnak a legjobb tehetsége szerint igyekszik megfelelni, hogy a vendéglátás kellemes emlékeit vihessék magukkal a törvényhatósági joggal bíró városok küldöttei.

Csütörtökön délután érkeznek Szegedre a küldöttek az ország minden részéből. *Tóth Pál* dr. h. polgármester úgy a fogadtatásnak, mint az ott időzésnek programját már kidolgozta s e szerint gondoskodva van, hogy a különböző időben érkező küldötteket a főbb tisztviselők beosztva fogadják a város fogatain. A küldöttek a következők:

Arad: Institóris Kálmán polgármester és Kádas Kálmán főjegyző, érkeznek május hó 22-én este 8 óra 30 perckor, megszállnak: Próféta 1. sz., Próféta 6. sz.

Baja: Hegedüs Aladár polgármester és Meskó László tanácsnok.

Debrecen: Komlóssy Artur főjegyző, polgármester helyettes.

Győr: Zechmeister Károly polgármester.

Kassa: Münster Tivadar polgármester vagy helyettese.

Kocskemén: Kada Elek polgármester és Bagi László főjegyző.

Kolozsvár: Dr. Eszterházy László főjegyző.

Komárom: Domány János polgármester, vagy dr. Gaál Gyula főjegyző.

Maros-Vásárhely: Dr. Bernardy György polgármester.

Nagyvárad: Rimler Károly polgármester.

Pancsova: Matjanovich Adolf polgármester, vagy Szabó János főjegyző.

Pécs: Neudvich Andor tanácsnok, polgármester helyettes.

Pozsony: Broly Tivadar polgármester.

Selymec és Bélabánya: Heincz Hugó orsz. képviselő és Szitnyay József polgármester, vagy Sztancsaj Miklós főjegyző.

Szabadka: Mamuzsich Lázár polgármester.

Szatmár-Németi: Pap Géza polgármester.

Temesvár: Rózsa Imre főügyész.

Ujvidék: Sztratimirovits László polgármesterhelyettes.

Versec: Weifert Károly polgármester.

Zombor: Hanke Imre polgármester.

A városok képviselői Szegeden tartózkodásának, az ismerkedésnek, az értekezletnek s a város köztisztviselői megismertetésének sorrendje a következő:

Május hó 22-én étkezés. esti 8 órakor ismerkedési estély a Kass-vigadó Lloyd-termében. Május hó 23-án délelőtt 9 órától délután 1 óráig értekezlet a városi széképület közgyűlési termében. Délután fél 2 órakor társasbéd a Kass-vigadó „Otthon“-egyesület helyiségében.

Délután fél 4 órától kezdve a város és köztisztviselőinek megtekintése. Ugyvédi kamarai épület. Színház. Közművelődési palota. Kereskedelmi és iparkamara. Belvárosi kaszinó. Államvasutak üzletvezetőségi palotája. Városi gőzfürdő. Evang. ref. templom. Agost hitv. ev. templom. Állami felső leányiskola. Felső kereskedelmi fiu iskola. Pénzügyi palota. Körtöltés. Csongrádi sugárúti elemi iskola. Bábaképződe. Tűzoltó laktanya és gazdasági udvar. Körkórház. Fém- és faipari szakiskola. Kerületi börtön. Marstéri laktanya. Kenderfonó-gyár. Pálfi Lipót és veje gyufagyára. Kalvária. Közös hadseregbeli és honvédkórház. Városi fertőtlenítő intézet. Arvaház. Szegények háza. Pályf testvérek vasöntődéje. Az új zsinagóga. Polgári leányiskola. Dugonits-szobor. Itélőtábla. Honvédelmi. Városi kegyesrendi főgimnázium.

Back Bernát és fiai gőzmalma. Államvasuti internátus. Utászaktanya. Alsóvárosi Mátyás király korabeli templom. Hid és rakpart. Kenderkikészítő gyár. Ujszegedi rózsaliget. Stefánia-sétány.

Május hó 24-én délelőtt 9 órakor esetleg az értekezlet folytatása a városi széképület közgyűlési termében.

A Polgári Takarékpénztár ügye a vizsgálóbíró előtt.

(Még egy elutasító határozat.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 21.

Az ujjaélelt aradi Polgári Takarékpénztárnak disszidens részvényesei: *Dengl Lajos, Stoll Károly, Waldner Dávid, Klapok Alajos, Meszlinger János, Hack Frigyes, Prokop Sándor, Hackel József és Ursits Vilmos*, akik a felszámolás alá került régi pénztáru vezetőigazgatóját, igazgatóságának és felügyelő bizottságának tagjait a takarékpénztár válsága miatt büntetőjogi felelőség alá akarták vonni, — ma kapták meg feljelentésükre a *harmadik elutasító* határozatot.

Ezt a végzést, mely huszonnyolc sűrű oldalal, alapos részletességgel és még több jogi tájékozottsággal tárgyalja a kérdést, *Nyirő Géza* vizsgálóbíró hozta meg, miután a feljelentők azon ténykedése folytán, hogy a vádat átvették, a vizsgálóbíró elé került az ügy. A dolog historikuma az, hogy a fent elősorolt részvényesek *hütlenséggel büntetése* miatt feljelentést tettek „*Pless Mór és társai*“ ellen az aradi ügyészséghez, még 1900-ban. Itt Pless Mór, a volt vezetőigazgató, *magánokirathamisítás büntetével*, a volt igazgatóságának és felügyelő bizottságának egyes, a feljelentésben „*meg nem nevezett azon tagjait pedig, akik földvásárlások céljából konzorciumot alakítottak s e révén az intézetet tönkretették*“, *hütlenséggel büntetével* vádolják.

Az ügyészség a nyomozat megejtése és a feljelentés elutasítása után megszüntette az eljárást, a feljelentők pedig felfolyamodással éltek a nagyvárosi ügyészséghez, mely az aradi ügyészség határozatát helybenhagyta. Erre a sértettek, mint *pótmagánvádlók* átvették a vád képviselőt, s ilyen minőségben a vizsgálóbírósnál a vizsgálat elrendelését kérték.

Nyirő Géza vizsgálóbíró, akihez a feljelentők indítványa került, részletesen kiterjeszkedett a feljelentés minden pontjára s egyenkint sorolja fel minden egyes ponthoz az indokokat, melyek a feljelentés elutasítására készítetnek.

Megjegyzendő, hogy a feljelentők nem neveztek meg első feljelentésükben az igazgatóságának, a felügyelő-bizottságának és a földvásárló konzorciumnak azon tagjait, akik ellen feljelentésük irányult, hanem csak a „*Pless Mór és társai*“ gyűjtőnév alatt foglaltak ellen kérték az eljárás megindítását. *Dengl, Stoll és Waldner* azonban most, a vizsgálóbíróhoz intézett pótbeadványukban *utólag bejelentették azon általuk vádolt egyének névsorát*, akik ellen az eljárás megindítását kérik.

Azonkívül *Waldner Dávid* pótmagánvádló kihallgatása alkalmával az imént említett pótbeadványban felsoroltakon kívül még többeket is megnevez, mint olyanokat, kik a konzorcionális üzletekben részt vettek, s mint új vádat terjesztette elő azt, hogy úgy a takarékpénztár, mint a gazdasági bank vezetőigazgatói egyes igazgatósági tagoktól, valamint másoktól is a *részvényeket visszavásárolták*, amiért ellenük a vizsgálat elrendelését kérik. *Landau Vilmos, Guttmann Samu és Irmer Henrik* pótmagánvádlók kihallgatásuk alkalmával a *vizsgálat elrendelése iránti kérelmüktől elállottak*.

Ez a pótlás azonban nem változtatott azon hogy a vizsgálóbíró érdemben másként határozzon, mint az előbbi fórumok. A vádpontok mindegyikére kimutatja, hogy tarthatatlan és a vizsgálat megindítására nem alkalmas.

Ezek szerint tehát itt sem értek célt a nyugtalankodók. Lehet, hogy a vizsgálóbírónak ezt a végzést meg fogja feleltetni *Pop C. István* dr. ügyvéd, a feljelentők képviselője, nem valószínű azonban, hogy az *aradi törvényességi vádtanácsa*, mely a másodfokú fórum, más ként határozzon, mint akár az aradi ügyészség, akár a nagyvárosi főügyészség s akár a vizsgálóbíró.

Chorin Ferenc dr. Aradon.

(A gyáriparosok szervekedése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 21.

A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének aradi fiókja holnap, csütörtökön délelőtt 10 órakor az aradi kereskedelmi és iparkamara székházának nagytermében tartja az alakuló értekezletet, amelyet a fiók szervezője: *Rámor Lajos*, az aradi Weitzer-féle waggongyár és vasöntő részvénytársaság vezetőigazgatója hívott össze.

Az alakuló értekezletre Aradra jött *Chorin Ferenc* dr., aki, mint a Salgótarjáni kőszénbánya részvénytársulat, s a Magyar bányász- és kohó tulajdonosok egyesületének elnöke, az országos szervezés élén áll, s annak érdekében kiválóan buzgólkodik.

A szövetség vidéki fiókjai közül eddig a *győrit* és a *pozsonyit* szervezték meg. Sorrendben tehát Arad a harmadik. Arad után *Temesvár* fog következni, ahol lovag *Vest Ede*, a temesvári kereskedelmi és iparkamara elnöke, a szervezője a fióknak, ezután *Debrecen*, ahol az *István-gőzmalom* vezetősége végzi a szervezés munkáját.

A Gyáriparosok országos szövetsége a jövő *csütörtökön, május 29-én*, Budapesten tartja alakuló közgyűlését. A szövetség többi vidéki fiókjainak szervezésére csak az alakuló közgyűlés lefolyása után kerül a sor.

Aradon nagy érdeklődéssel tekintenek a holnapi alakulás elé s az érdeklődést fokozza az, hogy Arad volt országgyűlési képviselője s e város fia jött le oly ügy érdekében, amelynél az országos szervezés keretén belül nagy érdekei vannak az aradi gyáriparnak is.

Chorin Ferenc ma este a gyorsvonattal érkezett Aradra és az estét rokonai: dr. *Vajda István* ügyvéd és *Vajda Lajos* nagybirtokos körében töltötte.

HIREK.

A MÁV. zónáinak szaporítása.

— Az igazgatóság ajánlata Láng Lajoshoz. —

Arad, május 21.

A *Pester Lloyd* holnapi száma érdekes hírt közöl arról a mozgalomról, melyet a magyar államvasutak igazgatósága indított meg a vasúti zónák számának megszorítása érdekében. A zóna-rendszer újjászervezésére már *Dániel Ernő* báró kezdeményezést tett kereskedelmi miniszter korában, ez a terv azonban nem valósult meg, talán éppen azért, mert nagyszabású volt.

Az a reform azonban, amelyről most szó van, sokkal kisebb méretű s nagy előnye az, hogy minden különös bonyodalom nélkül megvalósítható. Arról van szó ugyanis, hogy az államvasutak igazgatósága *Láng Lajos* kereskedelemügyi miniszterhez előterjesztést tett arra vonatkozólag, hogy tekintettel a közlekedési

eszközök szállítási képességére, s azokra a te-
temes kiadásokra, melyeket az üzem-biztonság
fenntartására kell fordítani, egyezzen vele a
miniszter abba, hogy a jelenlegi zónák száma
*tizennégyről tizenhatra, esetleg tizenhétre szapo-
ritassék.*

Ennek a szám-felemelésnek az a célja,
hogy az így előálló bevételi többletből, megté-
rüljenek a kiadási többletek.

Hogy az új kereskedelmi miniszternek mi
a nézete az államvasutak kérelmével szemben
s hogy milyen állást foglal majd el a javas-
lattal szemben, azt most még nem lehet tudni,
miután az előterjesztés csak most került elébe.

— **A király itthon.** Budapestről táviratozza
tudósítónk: Ő felsége a király ma nem tett lá-
togatást. Holnap d. e. 10 órakor általános ki-
hallgatást ad, amely itt tartózkodása alatt az
utolsó lesz.

— **Budavár bevételének évfordulója.** Ma van
Budavár bevételének ötvenharmadik évfordu-
lója. Mint fővárosi tudósítónk jelenti, az orszá-
gos honvédegyülés miatt, az ostromnál elesett
hősök emlékéért a szokásos gyászistentisztele-
tet holnap, csütörtökön tartják meg a Krisztina-
városi plébánia-templomban. Az istentisztelet
tiz órakor kezdődik. Délután az öreg honvédek
és a hazafias asztaltársaságok kivonulnak a
Krisztina-városi temetőbe a hősök sírjához és
beszédük kíséretében megkoszorúzzák.

— **A polgármester Szegeden.** A magyaror-
szági városok polgármestereinek nagygyűlésére
Institutoris Kálmán polgármester és *Kádas* Kál-
mán főjegyző holnap, csütörtökön délután utaz-
nak el. A kongresszus pénteken reggel veszi
kezdését s előreláthatólag két napig fog tar-
tani.

— **A Tribuna Poporului.** Van Aradon
egy ujság. Gyanúsítás az eleme, rágalmazás a
mestersége; hazaárulás a kenyere. A címe ott
van e hír fölött. Ez a lap, mely egyébként
Mangra Vazulék kitartott csatlósa, napok óta
fékevesztett dühöngés közepette foglalkozik az
Aradi Közlönnyel, mert lapunk nem ad hitelt
az ő püspökjelöltje alkalmi fogadkozásának, s
elejétől fogva komédiának tartotta Mangra Va-
zul fennen hirdetett hitehagyását. A nevezett
román ujság két legutóbbi számában azért
prűszköl, mert megirtuk, hogy a miniszterel-
nök a memorandum-pör birhedt mozgatóját
nem fogja megerősíttetni az aradi püspöki
székben. Ez értesülésünket fenntartjuk a Tri-
buna Poporului minden rugdalózdása dacára is.
Azt azonban szükségesnek tartjuk értésére adni
Mangra lapjának, hogy a mikor velünk polé-
miába bocsátkozik, igyekezzék egy kis uri mo-
dort ölteni magára, mert bár ez nehezére fog
esnie, de mégis csak jobb lesz, ha magától te-
szi, mint ha azt várja, hogy mi tanítsuk meg
reá. A Tribuna Poporuluitól rég megszoktuk a
durvaság hangját, de a magunk részéről meg-
követeljük, hogy velünk levett kalappal álljon
szóba. Ha pedig nem veszi le önként, — majd
leütjük a fejéről.

— **Körber dr. Budapest.** Körber dr. osz-
trák miniszterelnök *Call* báró és *Böhm-Bawerk*
miniszterek ma az első bécsi gyorsvonattal Bu-
dapestre érkeztek s az „Angol királynő” szál-
lodában szálltak meg. A miniszterek ma dél-
után 3 órakor tanácskozássra ültek össze s a
kiegyezési kérdésekben tárgyaltak folytatólag egész
esti fél 10 óráig. Holnap délután a tárgyaláso-
kat újból folytatják, s ha eredményre nem
jutnának, elhalasztják hétfőre, mert Körber mi-
niszterelnöknek holnap este okvetlen Bécsbe
kell utaznia s hétfő előtt nem jöhet vissza Bu-
dapestre. A mai tárgyalásokon magyar részről
Szell Kálmán miniszterelnök, *Lukács* László,
Darányi Ignác és *Láng* Lajos miniszterek vet-
tek részt.

— **Az orosz trónörökös nálunk.** Bécsi
távirat szerint a Vág-völgyben tartandó
őszi hadgyakorlatokon *György* nagyherceg
orosz trónörökös is részt fog venni. *Fer-
enc Ferdinánd* trónörökös főherceg péter-
vári látogatása után ezt a körülményt
nagyfontosságú politikai eseménynek tartják.

— **Arad és a többi városok.** *Ehen* Gyula,
Szombathely város polgármestere egybe gyűj-
tötte a vidéki városok költségvetéseit és azok-
ból igen érdekes és jellemző következtetéseket
vont le. A tanulmány adataiból, *Araddal* össze-
hasonlítva, az alábbi érdekességeket közöljük.
Az 1901. évi rendes kiadások összehasonlításá-
nál *Arad* 1,205,660 koronával *tizenkettedik* he-
lyen áll, a legtöbb kiadása *Szegednek* van:
3,441,682 korona, *Arad* megett vannak a kö-
vetkező sorrendben: *Debrecen*, *Pozsony*, *Fiume*,
Kolozsvár, *Temesvár*, *Pécs*, *Kassa*, *Szabadka*,
Nagyvárad, *Sopron*, *Aradon* ezen kiadásokból
a *személyi* kiadásokra 31 80% százalék esik;
a százalék szám a *legnagyobb* a vidéki városok
között: *Debrecenben* 30, *Fiumében* 24.42,
Nagyváradon 23.25, *Szegeden* 16.90 százalék a
személyi kiadás. Az *iskolai* kiadások aránya
tekintetében *Arad* a *második* helyen van; a
kiadások 18.7 százaléka fordítatik az iskola-
ügyre. Az első *Szabadka*, a hol az iskolai kia-
dások 23.98 százalékat teszik a költségvetés-
nek. Ellenben vezet *Arad* a *szegényügyi* kiadá-
sok percentjében: az *első* helyen áll. *Aradon*
5.3 százaléka a költségvetésnek megy *szé-
gényügyi* kiadásokra; *Pozsonyban* 4.98 száza-
lék, *Fiumében* 4.87, *Szegeden* például 1.36,
Temesvárott 0.60, a *szegény-istápolás* százaléka.

— **Mangra Vazul visszalépéséről** írott köz-
leményünkre vonatkozólag az aradi román lap
mai számában azt írja, hogy értesülésünket
Beles János kir. közjegyzőtől kaptuk. Az igaz-
ság érdekében kijelentjük, hogy *Beles* János
lapunkat nem informálta, s vele ez ügyben az
Aradi Közlöny munkatársai közül senki sem
konferált.

— **Ujabb katasztrófa Martinique szige-
ten.** A szerencsétlen Martinique szigeten
ma újból katasztrófa történt, melyről a
következő, *Fort de France*-ből érkezett táv-
iratok számolnak be: Ma reggel 6 órakor
nagy hamueső borult a városra. A jelenség
hirtelen következett be és villámlás, meny-
dörgés kísérte. A lakosság rémülten me-
nekült minden irányba. A míg a hamu-
és köeső tartott, *20,000 ember jajgatva és*
imádkozva járta be az utcákat. A hamueső-
vel egyidejűleg a *Pelée-hegy* új kráterei-
ből *nagy lávatömegek folytak a tengerbe*, a
melyek a tenger vizét helyenkint felforralták.
A *Potomac* amerikai hajó és az *Inde-
fatigable* angol cirkálóhajó, a melyek oda-
jöttek, hogy *St. Pierreből* elszállítsák az
amerikai és az angol konzul holttestét,
sietve hagyták el a szigetet. Ma délelőtt
árvia pusztította el *Le Carbet* városának
egy részét. Martinique ideiglenes kormány-
zója és *Knight* szenátor a *Suchet* gőzösre
szálltak, hogy a sziget északi részén meg-
vizsgálják a helyzetet. A felizgatott nép
ott hagyja *Fort de France* és *Gvade-
loupeba* s más északi vidékekre költözik.

— **Fiume az aradi Kossuth-szoborra.** Az aradi
Kossuth-szobor gyűjtő-bizottsága tudvalevőleg
az összes törvényhatóságokat megkereste, hogy
az Aradon tervezett Kossuth-szoborra adakoz-
zanak. *Fiuméből* táviratozza tudósítónk, hogy
az ottani hatóság erre a célra ma tartott köz-
gyűlésén nagyobb összeget szavazott meg.

— **Birói vizsga.** *Seress* Barna aradi királyi
törvényszéki jegyző ma Budapestén fényes si-
kerrel letette a birói vizsgát.

— **Tanítók tíz éves találkozója.** Nyolc ta-
nító, a kik tíz év előtt nyerték el a képesítést
az *a adi* állami tanítóképzőben, pünkösdi két
napján találkozót adott Aradon. A találkozó-
n megjelentek: *Andron* Sándor (Petris), *Bódi* Jó-
zsef a világosi áll. iskola igazgatója, *Hoffmann*
Miklós, a délmagyarországi tanító egyesület
konviktusának elnöke, *Lázár* Pál (Mikalaka),
Busz János igazgató-tanító (Gyertyámos), *Schlei-
fer* Antal (Arad), *Schmidt* Károly (Szépfalu),
Wéber Ferenc (Glogovác). A találkozó ünnepén
több lelkes pohárköszöntőben emlékeztek meg
a tíz év előtt való idők emlékére a tanítók.

— **Honvédtisztek átlépése a méneskarhoz.** A
honvédelmi miniszter, egyetértőleg a hadügy-
miniszterrel, elrendelte, hogy tekintettel a mé-
neskari tisztekben fennálló nagy hiányra, jö-
vőben oly honvédhuzártisztek, kik szolgálati
kötelezettségüknek a honvédvédségnél már ele-
get tettek, a méneskarhoz átléphessenek.

— **A milliomos kisasszony vőlegénye.** A
dróttalan táviró föltalálója, *Marconi* tudvalevő-
leg eljegyzett a múlt évben egy amerikai milli-
omos kisasszonyt: *Holman* Jozefint Indianopo-
lisból. A házasságból semmi sem lett, mert
az eljegyzés fölbomlott. *Holman* kisasszony meg-
ismerkedett nemrég egy tengeri utazás alatt
Boross Jenő Dezső magyar mérnökkel. Az is-
meretségből szerelem fejlődött s a fiatal pár
esküvője május 22-én lesz Londonban. Ez a
hir főleg azért érdekel bennünket, mert a sze-
rencsés vőlegény *aradi* születésű ember.

— **Adóleengedés szélviharok miatt.** Minden
gazdát elsőrangú módon érdekelhet az az elvi
jelentőségű határozat, a melyet a magyar köz-
igazgatási bíróság hozott. Kimondotta ugyanis,
hogy a szélvihar által okozott károk *elemi csapás-
nak* minősítendők s igénynyel bírnak arra,
hogy az *adóleengedést kérni lehessen*. Eddig az
adóleengedésre az igényjogosultságot az adta
meg, hogy az elemi csapás *mily területre* ter-
jedt és nem lévén taxativa felsorolva az időjá-
rás kártételei, a pénzügyi közegek rendszeren el-
utasították a szélvihar következtében adóle-
engedésért bejelentett kártételek tudomásul véte-
lét. Most tehát a szélvihar által okozott károk
elemi csapásnak tekintetvén, a gazdákat még
sem sújtja oly keményen, és meg van a mód
arra, hogy némileg kárpótoltassanak, ha ilyen
elemi csapások is érik. A hír bizonyára örömet
fog okozni a gazdák közt, akik amugy is ki-
vannak téve az időjárás szeszélyeinek és alig
tudnak védekezni a károk ellen, a melyeket az
elemi csapások okoznak.

— **Megőrült alezredes.** Lapunk mai számá-
ban megirtuk, hogy *Masser* Ferenc temesvári
csász. és kir. 29-ik gyalogezredbeli alezredes
Jeszl ottani alezredessel kardpárbajt vívott, a
mely *Jeszl* sulyosabb megsebesülésével végző-
dött. *Masser* is kapott az arcán vágást s a
helyőrségi kórházba szállították gyógykezelés
végett. Ma azt táviratozza tudósítónk, hogy
Masseren a kórházban *téboly tört ki*, még pe-
dig oly erősen, hogy kényszerzubbonyt kellett
huzni reá. A szerencsétlen alezredest elszállit-
ják valamelyik elmeógyógyintézetbe.

— **Japán tudós Debrecenben.** Érdekes ven-
dége van Debrecennek: dr. *Shiratori*, japán tu-
dós, ki dr. *Balassa* Józseffel együtt látogatott
el a kálvinista Rómába. Ez alkalommal Deb-
recenbe utazott dr. *Pröhle* Vilmos, tudós nyiregy-
házi tanár, ki a messze országból érkezett
vendég tiszteletére rendezett lakomán japán
felköszöntővel üdvözölte. Utána dr. *Shiratori*, ki
csak három hónap óta időzik Magyarországon,
tisztá magyarsággal válaszolt. Beszédjében fel-
említette, hogy amikor még Japánban volt, a
magyar történelem és viszonyokat tanulmányoz-
ta, de a magyar nyelv nagyon nehéz volt, sok-
kal nehezebb, mint a német, angol vagy fran-
cia. Most már tud tisztá magyar nyelvű köny-
veket olvasni és ránézve semmi sem kellemé-
sebb, mint a tisztá magyar nyelvet beszélni
vagy olvasni. Örvend, hogy Debrecenben egy
japánul beszélő urat ismert meg, első magyar
embert, aki japánul beszélni tud, viszont ő az
első japán, aki magyarul beszél. Dr. *Pröhle* új-

ból mondott egy japán nyelvű felköszöntőt, amit a társaság nagy tetszése mellett Shiratori tanár fordított magyarra.

— **Árvízveszély Máramarosban.** Máramaros-Szigetről táviratozzák: Három hét óta folytonosan esik egész Máramarosban és e hó 18. és 19-én a felsővidéken felhőszakadás volt, a mi annyira megárasztotta a Tisza vizét, hogy husz év óta nem ért el ilyen magas fokot az ár. Ejjel jött a veszedelem, úgy, hogy a Tisza mellett fekvő falvakból a part szélén lévő házak lakói alig bírnak menekülni. Nagy-Bocskónál nagy károkat okozott az ár. A kincstárnak és a Klotild-szódagyárnak 5000 öl fáját ragadta el az ár. A hullámok egész házrészeket sodortak magukkal. Kőkényesen egy házból a gyermekek felmászta a fa tetejére, hogy meneküljenek és 24 óráig ott remegtek. *Roszner* Ervin báró főispán *Szabó* Sándor alispánnal azonnal kiment Nagy-Bocskóra, a hol az árvíz már eddig 30—40.000 forintnyi kárt okozott. Hosszmező községét is úgy elöntötte a Tisza vize, hogy a lakosok nem közlekedhetnek. A viski Tiszahid építményei, a melyeket a téli árvíz elpusztított, most ismét a legnagyobb veszedelemben vannak. A hosszas esőzés az Iza, Tarac, Nagyság vizeket és a Topurka-patakot is megdagasztotta, de a Tiszát kivéve a vizek nagyobb károkat nem okoztak. 19-én estefelé Szigetnél is apadt a Tisza, úgy, hogy az országút felszabadult. Az árvíz egészen tönkretette a szegény emberek burgonyáját, gabonáját, kukoricáját. Az idő még most is borús.

— **Eljegyzés.** *Neubauer* Sándor, a Neumanféle szeszgyár hivatalnokja eljegyezte *Kernács* Lajos arad-gáji malomtulajdonos kedves és szép leányát, Ilonkát.

— **Aki Lángnak a miniszterséget megjósolta.** A képviselőház legutolsó ülésén vidám jelenet játszódott le a folyosón. *Láng* Lajos az új kereskedelmi miniszter éppen a miniszteri szobába igyekezett, a mikor az ajtóban elfogta az egyik buffetkisasszony.

— Szívemből, lelkemből gratulálom! — mondotta édeskés hangon — látja kegyelmes uram, én megjósoltam magának, hogy miniszter lesz!

— Nini, igaz is! Látja ez szép volt magától!

— De ugy-e, ezután is nálam vásárolja a havannákat?

— Persze, hogy...! Hogyne!

— Meghallja ezt a párbeszédet *Pichler* Győző és hirtelen odalép a miniszterhez:

— En ugyan nem vagyok olyan szép, mint a kisasszony, de azért én is gratulálak kegyelmes Uram!

— Hát olyan szép nem vagy! — felelt a miniszter a körülállók harsány derűtsége között — de viszont nem is vásárolok tőled semmit!

— Nem is lehet! — rípsztozott *Pichler*.

— **Zenepalota a fővárosban.** A minap, a mikor a király megtekintette a városligeti Műcsarnok tavaszi képkiallítását, *Wlassics* miniszter fölkhivta ő Felsője figyelmét arra, hogy az utóbbi időkben mily örvendetesen föllendült Magyarország a művészeti élet. Ezt csak a tavaszi tárlat ötletéből mondta, de nem csupán arra vonatkozott; mert valóban, a művészetek minden ága föllendülőben van most nálunk. Ezt a művészi célt szolgálja a Zeneakadémia és a Szépművészeti Akadémia új palotája, a melyeknek építése már serényen folyik s ezekhez járul most egy harmadik, a *Zenepalota* is, a melyek építéséhez, — mint *budapesti* munkatársunk írja — most kezdtek hozzá. A palota a vakok intézetének egykori helyén épül, a Király- Gyár- és Kemnitzer-utca által határolt telekre. Középső főreszt a nagy hangversenyterem foglalja el, a király-utcai épület-szárnyban pedig háromszáz nézőre berendezett színház épül. A zenepalota igazán régen érzett hiányt fog pótolni, mert megszünteti azt a viszszas állapotot, amely például a hangversenyeket hajléktalan árvaságra kárhóztatta. A filharmonia, a magasabb zene-és énekművészet saj-

nálatosképen a nagyobb szállók legkevésbé sem kényelmes, szellős és alkalmatlan ter. neibe volt kénytelen szorulni; olyan termekbe, a melyek az akusztika követelményeinek minden ismerete és alkalmazása nélkül épültek.

— **Alkonzulból-csavargó.** Néhány hónappal ezelőtt bőven irtunk *Weisz* Somáról, a Budapestről eltűnt volt szerb alkonzulról, aki több nagyszabású szélhámosság elkövetése után Bombayba szökött. A szerb királyi alkonzul Bombayban egy ideig a *Telléry*-ház igazgatójának jóvoltából egy odaváló szállóban urimódon élt. De ez a kellemes állapot nem sokáig tartott. *Weisz* ugyanis visszaélt a vendégszeretettel és *Telléry* János hazánkfiát több ezer forint erejéig megkárosította. Ezek után persze felmondták neki a barátságot, mire *Weisz* Soma állás után nézett. Kapott is valami foglalkozást egy nagyobb német cég bombayi ügynökségénél. Idővel azonban a Bombayba érkező magyar lapok révén megtudták, hogy *Weisz* veszedelmes szélhámos, mire természetesen elvesztette állását és kenyér nélkül maradt. Utoljára lakásából is kitétek. Teljesen elhanyagolt állapotban a bombayi angol rendőrség mint *hajléktalant elfogta*. *Weisz* Soma bekerült a bombayi dologházba, ahol az utcai csavargókat tisztes munkára szoktatják.

— **Bíróválasztás.** *Lippán* az elhunyt *Popovics* Parthenie helyébe a napokban tartották meg a községi bíróválasztást. Négy jelölt közül *Mindl* Józsefet választották meg, ki mint a lippai tüzoltó-egylet főparancsnoka máris érdemeket szerzett a község közügyei körül.

— **Eltűnt aradiak.** Az aradi rendőrség két eltűnt aradi egyént köröz országosan. Az eltűntek egyike leány: *Szabó* Jánosnének 20 éves *Mariska* nevű leánya, ki anyjától még a múlt év október 6-án eltávozott avval, hogy szolgálatot megy keresni s azóta semmit sem tudnak róla. A másik eltűnt szintén aradi: *Pesch* Domokos 57 éves traunai születésű nős kőműves segéd. Ez e hó 16-án délben távozott el hazulról s azóta nyomra veszett.

— **A sikkasztó Elefánt.** *Reich* Dávid Kosuth-utcai pékmesternek volt egy *Elefánt* Albert nevű süteménykihordója. Egyszer reggel kifelikkel telt kosarakkal elment az üzletből, de nem tért vissza. A pékmester erre feljelentette a rendőrségen. A süteménykihordó *Elefánt* azal védekezett *Greén* Nándor alkaptány előtt, hogy utközben nagy eső érte utól, minek következtében nagyon megázott a kiűli. Lement a Baross-parkba, ahol éhes gyermekek játszottak. Ugy tett, mint az ingyenkenyeres bolt, oda adta a gyerekeknek a süteményt. A rendőrség sikkasztás esetét látván fenforogni, áttette az ügyet az ügyészséghez.

— **Héletidő Makón.** *Makóról* jelentí tudósítónk: Tegnap itt óriási vihar dühöngött, közben tíz percig tartó sűrű jéggel, ami a szőlőkben nagy károkat okozott. *Abelesz* Sámuel házába a villám beütött és *Abeleszné* balkarját összeégette. Két fiát, a kocsist és egy lovat a légnyomás elszédített. A levegő nagyon lehült. Reggelre sűrű köd borított mindent. A gazdák nagyon leverték, mert a gabona megrozsdásodásától tartanak.

— **Az állami tisztviselők fizetésrendezése.** A pénzügyminiszteriumban egy állandó bizottság foglalkozik az állami tisztviselők fizetése rendezésének kérdésével már hosszabb idő óta. Ez a bizottság mint törvényelőkészítő, konzultatív testület működik. Munkálatainak alapján aztán a pénzügyminiszteriumnak költségvetési, pénztári és számviteli ügyosztálya tüzetes *törvényjavaslatot* fog kidolgozni az állami tisztviselők fizetésének rendezéséről. Ezt a javaslatot tárgyalja majd a minisztertanács és ő Felsője hozzájárulásával ezt a megállapított törvényjavaslatot beterjesztik a képviselőházhoz. A bizottság már igen közel van működésének befejezéséhez. A bizottság tárgyalta és feldolgozta az állami tisztviselők fizetésrendezésére vonatkozó összes kérdéseket, úgy, hogy ez ügyben a felmerülhető kérdések minden tekintetben ki van-

nak merítve. De nemcsak a kérdések elvi részét állapította meg a bizottság, hanem a fizetésrendezés, a mostani fizetések fölemelésének különböző módozataira vonatkozólag külön-külön kidolgozta a gyakorlati keresztülvihetőség szempontjából szükséges számításokat. Kidolgozták a számítást arra az esetre, ha az osztrák állami tisztviselők fizetési fokozata után indulna a rendezés, továbbá ettől eltérőleg egy más bizonyos kulcs szerinti fizetés-emelésre készítettek pontos számítást. Külön készítettek számítást, ha bizonyos kulcs szerinti fizetés-emelés keresztülvitetnék például az egész vonalon, minden fizetési osztályban, minden fizetési fokozatban; vagy ha csak minden fizetési osztály alsó fokozataiban, avagy, ha csak a három alsó osztályban vagy ezek alsó két fokozatában stb. Megjegyezzük, hogy ettől a fizetésrendezési akciótól teljesen függetlenül történik annak a több, mint három millió koronának felhasználása, a melyet az idej budgetben már megszavaztak a fizetésjavításokra. Erre az összegre nézve teljesen szabad kezet hagytak a pénzügyminiszternek.

— **A villany Nagyváradon.** Nagyvárad város város mai rendkívüli közgyűlése, melyet *Beöthy* László főispán elnöklöte alatt tartottak meg, egyhangulag elhatározta, hogy egy millió korona költséggel villamos telepet létesít. A kivitellel a magyar ipar pártolása érdekében a *Ganz-gyár*at bízták meg, jóllehet a *Siemens* és *Halske*, meg a *Schuckert*-cég ajánlata amannál valamivel olcsóbb volt.

— **Egy tiszai hid leszakadása.** *Ungvárról* írják: A javítás alatt álló zahony-csapi közúti tiszai fahid a tutajok összetörődése következtében részben leszakadt és az alatta tartózkodó tutajosok közül sokat a vízbe sodort. Több tutajos odaveszett. Az alispán a szerencsétlenség helyére utazott.

— **Véres szerelmi dráma.** *Krassómegyei* tudósítónk jelentí: *Lapusnik* községben f. hó 18-án véres szerelmi tragédia játszódott le. *Szirbeszku* Juon lapusniki 19 éves legény belészeretett a szép 16 éves *Moiszeszku* Anna jó módu hajadonba, de mivel a fiatal ember katonai kötelezettségének még nem tett eleget, választottját oltár elé nem vezethette. A leány ugyan viszonzta a legény szerelmét, de *Szirbeszku* Juonnak azon ajánlatát, hogy mindaddig, a míg törvényes házasságot köthetnek, éljen vele vadházasságban, kereken elutasította. Időközben megismerkedett a leány *Weselon* Juon székási legénygyel, ki őt megkérte s igenlő választ kapott. A kihirdetés is megtörtént és a jövő vasárnap lett volna a lakodalom. Folyó hó 18-án *Moiszeszku* Anna vőlegényével a tánc helyre ment, ott a táncolókat nézték, ők abban nem vettek részt. Ezt látva az elutasított vőlegény, szörnyen szívére vette a dolgot és elkeseredésében *Moiszeszku* Annához ugrott, bal kezével mellen ragadta, s a jobb kezében tartott nagy és élesre kifent konyhakéssel hasba szurta, úgy, hogy a leány össze-rogyott, belei pedig a hasüregből előnyomultak. A leányt szülőinek lakására vitték, de miután orvos nem volt kéznél, hozzátartozói vették ápolásba. Másnap, az az 19-én reggel 9 órakor érkezett meg a *Lugosról* előhívott orvos, ki a leány beleit helyre illesztette s a sebet bevarrta, ennek dacára azonban a leány 19-én délelőtt 10 órakor meghalt. *Szirbeszku* Juon, a tett elkövetése után a községi bíróhoz futott s ott a két átadva, önként jelentkezett. A holttest felboncolása f. hó. 21-én történt meg. *Szirbeszku* Juont a csendőrség bekísérte a lugosi kir. törvénytörvényesekhez.

— **Rejtélyes holttest.** *Budapesti* tudósítónk jelentí: A budakeszi-uton, a régi vizivárosi temető mellett a villamos vasuti vágányokon ma egy férfi holttestet találtak. A helyszíni szemle alkalmával megállapították, hogy az illető 28—30 év körüli munkás. Jól táplált, középtermetű ember. Az arca hosszas, arcszíne barna, haja barna, szeme kék, orra hosszú, sasorr, álla borotvált. Fekete saccó ruhát, sötétkék, fehér csikos mellényt, barna világos nadrág, kék, fehér pettyes munkás ing, fekete puha kalap és fekete cugos cipő volt rajta. Mellette egy fekete esernyőt találtak. Zsebeiben fehér zsebkendőt, egy darab árt, egy drót csipetűt és 92 fillért találtak. A holttest fején 3—5 cm. zuzott szélű a bőr alatti kötőszervekig kiható folytonossági

hiány van. A füle be van hasítva, bal felkarja, bal oldal bordái, valamint alsó bal végtagjai szétzúzva. Az arcan is sérülés. A sérülés nagy mérve és minden neyszini körülmény arra vall, hogy *villamos vasut gázolta el*. A nyomozó tisztviselő véleménye szerint a gyilkosság esete ki van zárva. A holttestet a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. A nyomozás folyik.

— **Farkasvadászat cseresznyeéréskor.** A virágos hegyoldalokon cseresznye érik a fán. A viruló völgyek ölen buja pompájú erdők mélyében csalogány hívja szerelmes énekkel a párját. Más szóval végérvényesen elkövetkezett a tavasz, noha a felhők, melyek mintha állandóan odatelepültek volna az ég boltozatjára, a szeszélyes felhők igyekeznek lerombolni a május illúzióját. És ime tavasz közepén, mikor a gyümölcsfák disze hullni kezd, a tél komor hangulatát költi föl egy írás, mely farkasvadászatra hívja Biharország uri puskásait. Farkasvadászatra május derekán. Eled erdős-bérces vidékén roppantul elszaporodott a toportyánféreg. A rengetegekből farkasordítás riasztja a gerlét és a dalos madarat, a mezőn sincs biztonságban a legelő nyáj a bestiáktól. *Beöthy* László dr. főispán, a közigazgatási bizottság elnöke most a farkasok kiirtása okáért Eled, Tötös, Kisbáród és Nagybáród községek határában hivatalos hajtóvadászatot rendelt el, melyre *Bérczy* Imre élesli főszolgabíró nagy vadász-társaságot hívott meg. A ritka érdekesnek ígérkező vadászat május 24. és 25-én lesz.

— **Azok, kik pünkösdkor** bevásárlásokat tettek Porter Vilmos Nagy Aruházában, a Szabadságtéren, újból meggyőződést szerezhetek arról, hogy az áruház minden tekintetben feladatának magaslatán áll. Különösen a divatcikkek iránt: cipők, kalapok, ingek stb. mutatkozott nagy kereslet, s bár a forgalom — pláne az utolsó napokban — igen nagy mérvet öltött, a kiszolgálás nem vesztett sem figyelemből, sem pontosságából. Az áruház udvarán folyó építkezések felkeltették az általános érdeklődést, s aki láthatta, hogy mily óriási kiterjedésben épül az új helyiség, nem győzött bámulatának kifejezést adni.

— **Ujítás!** *Hanisch L. István* cs. és kir. főher. udvari fényképész művészeti akadémiai tag műtermében Szabadságtér 16. (Dománypalota.) Telefon 358. minden vasár és ünnepnapon eszközölt felvételekről 6 drb. vizit fénykép 4 korona, 6 drb. kabinet fénykép 10 korona. A kabinet kép lehet: menyasszonyi, családi vagy bármilyen csoport felvételtől is. Művészies és pontos kivitel szigorúan be lesz tartva. A n. é. közönség szives figyelmét felhívjuk ezen ujításra.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Az első magyar házasságtörési pör.

(Egy érdekes eset tárgyalás alatt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, május 21.

Egy házasságtörő férj állott ma a budapesti büntetőbiróság előtt. Hogyan? — fogják kérdezni laikus olvasóink, — hát a házasságtörés miatt az ember s pláne a *férfiember*, büntető-törvény elé is kerülhet? Megnyugtatóan ideiktatjuk, hogy a nő e. utál csak azért nem állt még a bíróság előtt, mert ez idő szerint nincs a fővárosban. De vádolva van ő is s büntetés elé néz ő is, ha ugyan haza jön. Mert van a büntetőtörvénykönyvünknek egy paragrafusa, mely arról nevezetes, hogy judikaturánkban *eddig még sohasem került sor az alkalmazására*. A 246. paragrafus az. Ez a törvényszakasz három hónapig terjedhető fogházat szab a házasságtörő házasságra, ha a házasság felbontását illetőleg a válást házasságtörés címen jogerős ítélettel kimondták. Abból persze, hogy e paragrafus alkalmazására 1878 óta, amióta a büntetőkode-xünk megcsinálódott, még nem került sor, persze kissé tulmerész volna arra következtetni,

hogy a házi tűzhelyen ez idő alatt széles ez országban sehol sem esett folt.

A judikaturánkban uttörő eset előzményei még arra az időre nyulnak vissza, mikor az új házassági törvény még nem lépett volt életbe. Ekkor, tehát még 1895. előtt, *Reisz* Dávid szolnoki volt terménykereskedő válópört indított neje, született *Spitz* Róza ellen *engesztelhetetlen gyűlölség* címén, okul hozva fel, hogy az asszony összeférhetlen természetű. Az asszony ellenezte a válást s így a válópör mintegy öt évig húzódott minden eredmény nélkül. A tanuk egész légióját hallgatta ki a bíróság, míg végre az asszony megunva a sok herce-hurcát, bejelentette hogy ő is válni akar, mert férjéről megtudta, hogy *házasságtörő viszonyt folytat egy özvegyasszonnyal*. A törvényszék az asszony kérelmének helyt adva, kimondotta a válást a házastársak között, de nem házasságtörés címen, hanem *hűtlen elhagyás* okából. Ezt az elsőfoku ítéletet a királyi ítélőtábla is jóváhagyta. A kir. Kuria azonban megváltoztatta a két elsőfoku ítéletet s a házasság felbontásának okául a *házasságtörést* állapította meg, melyet a férj követett el, egyben eltiltotta *Reisz* Dávidot attól, hogy az özvegyasszonnyal, kivel viszonyt folytatott, házasságra léphessen.

*Reisz*nek elvált felesége aztán időközben azt is megtudta, hogy férje a nagyváradi anyakönyvi hivatalnál két törvénytelen gyermek születését jelentette be s ezek természetes apjaként *önmagát nevezte meg*. Erre most feljelentést tett a büntetőjárásbiróságnál volt férje *Reisz* Dávid és az özvegyasszony ellen *házasságtörés vétségéért*.

Ma tárgyalta ezt az ügyet érdemben a budapesti büntetőjárásbiróságnál *Nagel* albiró. A tárgyaláson a személyesen megjelent *Reisz* Dávidot dr. *Féder* Vilmos ügyvéd védte, a panaszos nőt, aki leányaival jelent meg, dr. *Weisz* Ödön ügyvéd képviselte. Mint ügyészi megbízott dr. *Héder* Lajos szerepelt. Az özvegyasszony, aki szintén vádolva van, nem jelent meg a tárgyaláson, mert pár nappal ezelőtt Konstantinápolyba utazott. Az ügyészi megbízott így az özvegy asszony ellen csak a megfigyelőlap kiállítását indítványozta, egyben kérte, hogy a tárgyalást a személyesen is megjelent elsőrendű vádlott *Reisz* Dávid ellen tartsa meg a bíróság.

A tárgyalás elején a panaszosné ügyvédje elmondta a panaszjelentés előzményeit, miként hagyta el *Reisz* Dávid feleségét és négy apró gyermekét. Ismertette a válópör lefolyását s elmondta azt a jelenetet, amely *Reisz*né és az özvegy asszony között lefolyt. *Reisz*né ugyanis felkereste az özvegy asszonyt és könyörgött neki, hogy ne fossa meg négy apró gyermekét kenyéradójuktól. Az özvegyasszony erre így felelt:

— Az ön gyermekeinek van apjuk, de az enyémeinek még nincsen. Én leszek *Reisz* Dávidné, nem ön!

— De hisz ez az én törvényes uram! — kiáltott fel *Reisz*né.

Az özvegyasszony hidegen felelt:

— Törvény ide, törvény oda, az ön részén van az igazság, az enyémen a pénz.

Az özvegyasszonynak a panaszosné állítása állítása szerint több mint *százezer forintnyi* vagyona van.

A két nő között a jelenet azzal végződött, hogy *Reisz*né megígérte az özvegyasszonynak hogy a törvény elé fogja állítani. Ezt az ígéretét ime be is váltotta. A vádlott *Reisz* Dávid kihallgatása alkalmával tagadta a házasságtörés elkövetését és azt állította, hogy a polgár. válópörben azért ismerte be a házasságtörést, hogy a válópör mielőbb véget érjen. Felmentést kért.

Dr. *Héder* Lajos ügyészi megbízott minden további bizonyítást fölöslegesnek tartva, kérte a jogerős kuriai ítélet alapján a vádlott elítélését.

Dr. *Weisz* Ödön, a panaszosné képviselője hozzájárult az ügyészi megbízott vádindítványához s a maga részéről is kérte a vádlottnak a büntetőtörvénykönyv 246. §. 1. bekezdése alapján, a büntetőperrendtartás 7. §-ára való hivatkozással, a bizonyítási eljárás mellőzését, a vádlott megbüntetését. Dr. *Féder* Vilmos védő ezzel szemben arra hivatkozott, hogy a büntető bíróság a polgári perben alkalmazott bizonyítékokhoz kötve nincsen.

A tárgyaló bíró ama kérdés eldöntésére, vajjon van-e újabb bizonyításnak helye, vagy nincs, és esetleg határozathozatalra határnapul ez év június 11-ikét tűzte ki.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Az elnök joga.

— Kinos incidens a bíróság előtt. —

Arad, május 21.

Meglehető izgalmat okozott ma, mint tudósítónk jelenti, a nagyváradi törvényszéken egy jelenet. A jelenetet ezuttal nem vádlott okozta, hanem a vádhatóság jelenlévő képviselője. A dolog története ez. Ma délelőtt egy bűnügyi tárgyalás volt a törvényszéken, a tárgyalást azonban tanukihaltatások miatt elhalasztották. A tanács elnöke: *Fassie* Pál táblabíró elrendelte, hogy a vádlottat kísérjék vissza a börtönbe, majd így szólt a börtönőröknek:

— Holnap jöjjenek korábban, ne hagyjanak annyit telefonálni.

A nyugodtan elmondott szavakra felpattant *Korn* Lajos alügyész és így szólt:

— Ne tessék a börtönört rendreutasítani.

— Kérem — válaszolt az elnök — ez nem rendreutasítás, csak figyelmeztetés.

— Ne tessék figyelmeztetni sem, — szólt *Korn* erre — ehhez nincsen joga.

Fassie elnök erre azt válaszolta az alügyésznek, hogy ne avatkozzék a hatáskörébe, azután véget ért a kinosnak mondható incidens.

A törvényszéken sokan elítélték *Korn* alügyész magatartását, sőt hallani lehetett olyan véleményt is, hogy az elnök a heveskedő alügyészt fellépéséért rendre utasíthatta volna. Mi lesz a törvényszék tekintélyéből, ha az alügyészek nyílt tárgyaláson utasítják majd rendre a tanács elnököket. Ezzel szemben mások azt vitatják, hogy a börtönőrrel csak az ügyész rendelkezik és az elnöknek tényleg nincs joga utasítást adni a börtönőrnek. Kétségtelen azonban, hogy hatáskör-kérdésének olyan módon való felvetése, mint ma Nagyváradon történt, kissé ferde és bántó dolog és nem szolgálja a törvényszék méltóságának és tekintélyének emelésére.

§ **Az elzalogosított felcipő.** A mult hetekben valami *Hammerschlag* nevű fiatal ember bement *Guttman* és *Berger* Andrassy-téri divatüzletébe. Azt mondta, hogy cipőt vesz, mert egy elegáns családnál látogatást akar tenni. Ki is választott egy pár cipőt és azt mondta az üzlet tulajdonosoknak, hogy haza viszi megpróbálás végett. Oda is adták neki a kiválasztott pár cipőt, de aztán nyoma veszett. A rendőrségnél kiderült, hogy *Hammerschlag* a cipőt ellopta és az egyiket egy kávéházi főpincérnél két pikkoló erejéig zálogba csapta. A *Guttman* és *Berger* cég a cipőt 60 krajcárért visszaváltotta a főpincértől, a másikat pedig a fiatal ember lakásán találták meg. Az ügy a járásbiróság elé került, a hol ma a vádlottat 15 korona pénzbüntetésre, be nem hajthatóság esetén egy napi fogházra ítélték.

§ **Egy gyermek halála.** *Nacht* Viktor, *Zselenszky* Róbert gróf főerdészét az aradi törvényszék vádta nácsa gondatlanságból elkövetett emberölés miatt a mai napon vád alá helyezte. *Zimbrón* történt, hogy a gőzfürész gőmbölyítő szija elkapott egy gyermeket és anyjára összetörte, hogy sérülésébe belehalt. A felügyelet állítólag *Nacht* Viktorra volt bízva s ezért helyezték vád alá.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti ár- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 21.

Delitőzsde. Buzakinálát jó, a vételkédv jó. Nyugodt irányzat mellett 26.000 méterazása került forgalomba, tartott, közben néhány fillérrel drágább áron. Egyéb gabonafélék változatlanok. Időjárás boros és esős.

Zárlat 12 órákor:

Buza májusra	8.78— 8.79
Buza októberre	7.84— 7.85
Rozs májusra	—
Rozs októberre	6.69— 6.70
Zab májusra	—
Zab októberre	5.80— 5.82
Tengeri májusra	5.02— 5.03
Tengeri júliusra	5.09— 5.10
Tengeri augusztusra	5.16— 5.17
Repce augusztusra	11.90—12.—

Zárlat 5 órákor:

Buza májusra	8.72— 8.73
Buza októberre	7.80— 7.81
Rozs májusra	—
Rozs októberre	6.66— 6.67
Zab májusra	—
Zab októberre	5.76— 5.77
Tengeri májusra	5.05— 5.06
Tengeri júliusra	5.11— 5.12
Tengeri augusztusra	—
Repce augusztusra	12.—12.10

Zárlat 5 órákor:

Osztrák hitelrészvény	683.50
Magyar hitelrészvény	706.75
Leszámitolóbank részvény	440.—
Rima-Murányi vasút részvény	517.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	693.50
Közúti vasút	617.50
Városi villamos vasút részvény	314.—

Szeszüzlet.

— Május 21. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.

Száritott moslék 12'80—13.— korona mmásánként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Május 21. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli sulyban 100—3 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli sulyban 108—9 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 107—9 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 105—6 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felüli sulyban 108—9 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 107—8 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban 104—6 fillérig.

Sertésüzlet. Május hó 18. napján volt készlet 41,017 darab, május hó 19. napján főlhajtatott 3103 darab, május hó 19. napján elszállított 1294 darab, május hó 20. napján maradt készlet 42,826 darab. Üzlet: Változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti ár- és értéktőzsdén.

Budapest, május 21.

Magyar aranyjárdék 4%	120.50
Magyar koronajárdék 4%	97.90
Magyar arany 4% %	120.50
Magyar ezüst 4% %	100.50
Magyar keleti vasút	119.30
Magyar földterhermentesítési kötvény	97.75
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyereségnyersjegy kölcsön	202.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	161.50
Osztrák papírjárdék	101.50
Osztrák járdék ezüst	101.50
Osztrák járdék arany	120.50
Koronajárdék	99.40
1860-iki államsorsjegyek	152.75
Osztrák-magyar bankrészvény	1600.—
Magyar hitelbankrészvény	708.—
Osztrák hitelbankrészvény	685.—
Osztrák-magyar államvasút	696.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.07
Német birodalmi márká	117.32
London	240.35
Páris	95.35

NAPIREND.

Május 22. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Julia szüz. — Protestáns naptár: Julia szüz. — Görög-keleti naptár (május 9.): Izaiás. — A nap két 3 óra 59 perckor, nyugszik 7 óra 21 perckor. — A hold két 7 óra 25 perckor, nyugszik 4 óra 5 perckor.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változó, hűvös, sok helyütt csapadék, zivatarok.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi május hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felé érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 4.45	Személyvonat d. u. 3.32
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szmv. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felé:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinól reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsinól délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.07	Radnáról délután 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felé:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felé:
Vegyesvonat reggel 7.10	Személyvonat reggel 8.35
Személyvonat d. u. 4.11	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felé:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczra szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56

Május 1-től bezárólag szeptember 30-ig ünnep- és vasárnap, valamint a radnai búcsúnapokon jön Radnáról egy vegyesvonat este 8 óra 23 perckor.

REGÉNY-CSARNOK.

A fehér hattyú.

Regény három kötetben.

Írta: Catalle Mendés.

[50]

(Folytatás.)

Néhány helylyel odébb idős, de olyan fehér és sovány hölgy ült, hogy majdnem keresztül lehetett rajta látni. Sem a lilomok, sem a hattyúk, sem a menyét nem tűntek volna fel mellette fehéreknek és mozdulatai a bölíngató szomorú füz-gallyaira emlékeztettek. Franciaországban svédnek hitték és Madame Dralergynak hívták és Théophile Gautier számára írta a „Symphonie en u blanc majeur” művet. Menyei élvezet volt őt hallgatni a szalonokban, amint Chopin valzerjait és mazurjait játszotta. Most Németországban utazott ugyancsak egy sereg hosszú haju tanítvánnyal, kikről azt mesélték, hogy kis Chopinokat képez belőlük és minden ünnepélyen jelen volt. halványan, betegesen, sántikálva, mert egyik lába fából volt.

Még sok nő volt az asztalnál: Sternitz grófné, a porosz belügyminiszter neje, Zuleika kisasszony, egy német költő kővér piros leánya, mélyen kivágott derékban, a ki olyan őszinte volt, hogy soha sem tudta felfogni, hogy miért nem illik magát mélyen kivágnott ruhában mutatni; Luisherg asszony, csinos, erőteljes pomerán nő, ki a jótékony célú hangversenyeken énekelt és a ki harmincöt éves korában negyedszer ment férjhez egy belga hegedűművészhez, kivel nem igen lehetett megelégedve, mégis, midőn a válást tanácsolták neki: „Oh! nem érdemes,” szokta felelgetni. Madame Beatrix Mzillach, hajdani primadonna, ki után még folyton rajongott egy-két gyermekifju, kik kétségkívül egy véleményen voltak a francia íróval, ki azt jegyezte meg róla: „Mzillach asszonyt az a körülmény teszi vonzóvá, hogy bejárta Európának valamennyi nevezetesebb városát, végre pedig a rövidre vágott haju leánycsapat, Glinck abbé tanítványai.

A nők között férfiak ültek. A ki nem volt elmaradva, könnyen felismerhette volna Jezada marquist, a japáni nagy követet, ki, a mióta Innsbruck hegyeit bejárta, soha sem tette le tiroli pásztor öltönyt.

A tenorista Lindhauer, ki gyengéden forgatott hüvelyk és mutató között egy virágot, melyet szomszédnője hajából rabolt ki és minduntalan ég felé emelte tekintetét. Pfeifel dr., — aki maga sem tudta miként — ebbe a művészársaságba keveredve, az abrosz fölé hajította sovány szürke fejét, mely főveg nélkül is olyan volt, mintha sísak lett volna rajta, olyan telivér porosz volt. Ezekon kívül öt-hat zongoraművész, kik hasonlítottak Beethovenhez; két tudós, egyik dán, a másik szász kiknek ártatlan kedvtelésük francia szójátékok gyártásában tellett; egy belga zeneszerző, ki sohasem hozta elő a párisi szokásokat és er-

kölcsöket megvető mozdulat nélkül; egy angol, ki nem volt egyéb semmi, és egy garcon, ki ha szenvedélyesen vitatta is folytonosan, hogy Franciaországban vannak a legjobb borok, szívesen elismerte, hogy Németországban van a legjobb zene; ő különben csinosan fujta a vadászskürtöt.

Vidáman, barátságosan, mint olyanok, kik otthon érzik magukat, valamennyi vendég kacagott, és ivott a hosszú asztal körül, melyet egy függő lámpa világított meg, halvány sugarakat hintve a nők ékszáraira és a hófehér vállaira. Be csodálatos dolog, mióta Frigyes belépett a terembe, senki sem hozta többé elő a thüringiai herceget, nem beszéltek többé csak Passiójátékról, a legutolsó berlini Nonnepélyről, a „Hattyulovag” premiérjéről, mely Nonnenburgban fog színre kerülni, hacsak II. József halála gyászba nem fogja borítani az udvart és a fővárost. Felismerték-e Frigyeset és jelenléte miatt óvakodtak nevét többé kiejteni? Nem valószínű, mert a jelenlevők közül senki sem törődött az ujjonnan érkezettel és nem is igen néztek rá. Csalódva kíváncsiságában és fáradtan a lármától, mely nem engedte ábrándjait tovább szőni, szobát kért és midőn a leány felnyitott előtte egy kis üveg ajtót, mely a lépcsőhöz vezetett, Frigyes felemelkedett, hogy elhagyja a termet.

Ebben a pillanatban törött lámpások zaja hallatszott; az a zaj, melyet a németek, Kladderradatschnak neveznek, és melytől egy berlini lap a nevét vette.

Frigyes visszafordult, és látta, hogy a vendégek egyike, haragtól redőkbe vont homlokával, ököbe szoritott kezekkel állt fel, mialatt a törött tányérdarabok elborították az asztalt, vagy szétrepültek a teremben.

Ez a férfi, kit Frigyes eddig észre sem vett, alacsony, sovány, roppant szűk és hosszú felsőkabátba öltözött emberke volt és haragjában hasonlított egy ideges nőhöz, kinek rohamaiban vannak; de arca midőn nincs a haragtól eltorzítva, igen nemes kifejezésű lehetett. Szép magas homloka melyet deresedő fürtök vettek körül, kiváló értelmiségnek adta tanujelét és szeméi, melyekből őszinteség ragyogott ki, olyanok voltak, mint egy gyermekéi vagy ártatlan fiatal leányéi.

(Folytatása következik.)

Nemzeti színház.

Bérlet 17. sz.

Páratlan.

Csütörtökön, 1902. évi május hó 22-én:

Faust.

Opera 5 felvonásban. Szövegét írta: Barehier és Carre. Fordította: Ormay és Böhm G. Zenéjét írta: Gounaud.

SZEMÉLYEK:

Faust, doktor	Bejczy Gy.	Mártha, dajka	Pajor Ágnes.
Méphisto	Polgár S.	Siebel	Karácsonyi.
Margaretha	Singhoffer V.	Wagner	Juhász S.
Valentin	Szabó József.	Egy koldus	Szabó S.

Kezdete este 7 és fél órákor.

!!Végre valahára!!

egy 16

FOG-PASTA,

mely a fogak ápolása körül támasztott minden igényeket a legnagyobb mérvben kielégít.

Igy kiáltottak föl mindazok, kik a legújabbban forgalomba hozott

DENTOLIN

fogpasztánkat megkísérelték.

Egy tégely ára . . . 1 korona.

Egy darab ára . . . 60 fillér.

5% a magyar tanítónők „Otthona” javára.

VOJTEK és WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON.

Narancs és citrom ajánlat.

Május hó 21-én érkezett egy waggon narancs és citrom, melyből következőleg ajánlok:

I láda 300 narancs 14 kor. — fill.
I láda 200 narancs 11 kor. 50 fill.
I láda 300 finom citrom 10 kor. 50 fill.

Konyhai főzelékfelét vidékre szállítok, ugy vidéki termelőktől cseresznyét és gyümölcsfelét nagyban veszek.

Zelekuntyán György

déligyümölcs kereskedő 948

Aradon, Szabadság-tér 20. szám.

1597—1902. p. m.

Hirdetmény.

Alólírott összeíró bizottság az 1898. évi 3300. I. M. E. szám alatt kiadott bel- és igazságügyminiszteri rendelet 4. §-a értelmében közzéteszi, hogy Aradon lakó minden férfi, tehát a városhoz tartozó, tanyán lakó is, a ki magyar honos, a folyó évben legalább 26 életévet betölti, a magyar nyelvet érti, azon irni és olvasni tud és évenként legalább 20 korona egyenes állami adót köteles fizetni, amennyiben pedig időleges adómentességet élvez, 20 korona egyenes állami adónak megfelelő értékű vagyonnal bir, vagy az adózásra való tekintet nélkül legalább 26 életévet betöltött köztisztviselő, lelkész, a magyar tudományos akadémia tagja, tudor, okleveles tanár, ügyvéd, mérnök, építész, hajós kapitány, gazdász, gyógyszerész, vegyész, erdész, bányász, tanító, sebész, állatorvos, továbbá az, a ki a felsőbb művészeti vagy más felsőbb szakiskolát elvégezte, végül a ki a középiskolai záró vizsgát letette folyó évi május hó 20. napjától 30-áig az esküdtek alap lajstromába való felvétel végett az összeíró bizottság előtt a városháza tanács-termében mindennapon d. u. 4 órától bezárólag 6 óráig személyesen, vagy meghatalmazott által is megjelenhetnek.

Azok, kik értelmi alapon kívánnak az esküdtek alaplaajstromába felvételt, ezt igazoló okmányait is hozzák magukkal.

Az esküdtek névjegyzékébe nem vehető fel az 1897. évi XXXIII. t.-cz. 5 §-a értelmében:

1. A ki nyereség vágyból eredő büntet vagy vétség miatt jogerősen szabadságvesztés büntetésre volt ítélve;

2. A ki hivatalvesztésre vagy politikai jogai gyakorlásának felfüggesztésére van ítélve (1878. évi V. t.-cz. 56. §-a) az ítéletben megállapított időtartam alatt;

3. A ki szabadságvesztés büntetés végrehajtása alatt áll, vagy feltételes szabadságon van;

4. A ki ellen büntet, vagy fogházzal büntetendő vétség miatt vizsgálat, közvetlen vagy főtárgyalás (bűnvádi perrendtartás 268. §-a) van elrendelve, vagy a ki vád alá van helyezve;

5. A ki csőd alatt áll, gondnokság alá van helyezve, vagy a kinek kiskorúsága meg van hosszabbítva;

6. A ki testi vagy szellemi fogyatkozás miatt az esküdt köteleseit teljesíteni nem képes.

Továbbá nem vehető fel az esküdtek jegyzékébe az 1897. évi XXXIII. t.-cz. 6. §-a értelmében:

1. A miniszter, a fiumei kormányzó, a főispán s Budapesten a főpolgármester!

2. A tényleges szolgálatban lévő bíró vagy ügyész;

3. A fegyveres erőnek tartós, tényleges szolgálatban álló tagja (1889. VI. t.-cz. 2. §-a) a szabadságolt havidíjas és az ideiglenesen szabadságolt legénység;

4. A rendőri hatóság tagja, vagy közege (bűnvádi perrendtartás 85. §.)

5. A pénzügyőrség tagja;

6. Napszámos vagy szolgálta.

Kelt Aradon, 1902. évi május hó 16-án.

Arad sz. kir. város összeíró-bizottságától.

Müller Gyula, s. k.

Institoris Kálmán, s. k.

összeíró bizottsági jegyző.

összeíró bizottsági elnök.

Egyedül valódi angol

THIERRY-féle BALZSAM.

Egészség-rendőrilag megvizsgálva és jóváhagyva.

Az üvegek felszerelése kereskedelem-törvényi minta-védelem alatt áll.

Ezen balzsam belsőleg és külsőleg is használ: 1. Hasonlíthatatlan hatású gyógyszer a tüdő és mell minden betegségeinél: enyhíti a hurutot és megszünteti a kiköpést, eltávolítja a fájdalmas köhögést s még ilyen idős bajokat is meggyógyít. 2. Kütető hatása van torokgyulladásnál, rekedtség-nél, a nyak bármely bántalmánál stb. 3. Alaposan megszüntet minden lázt. 4. Meglehetően gyógyítja a maj, gyomor és a belek minden betegségét, különösen gyomorgörccsöt, kólikát és hasrágást. 5. Gyenge hashajtó és vér-tisztító hatású, tisztítja a veséket, megszünteti a hypochondriát és buskomorságot, erősíti az étvágyat és emésztést. 6. Kütető szolgálatot tesz fogfájásnál, odvas fogaknál, szájpenésznél, minden fog és szájbajnál, megszünteti a felbőgést s a száj és gyomor rossz szagát. 7. Külsőleg kütető gyógyszer minden sebre, akár régi az, akár új, sérülésekre, orbáncra pattanások, fülulák, szemölcsök, égési sebeke, megfagyott tagokra, ruh. kosz s kitételekre, felpatogzott és érdes kezekre stb., megszünteti a fejfájást, zugást, szakgátást, köszvényt, fülfaist stb. Jól vigyázzon mindenki a fenti zöld apacza-vedjegyre. — Hamisítás ellen a legbiztosabb óvszer a gyárból való direkt megrendelés. A szállítás csak a szabadalmazott eredeti dobozokba 12 kis vagy 6 dupla üveggel történik. Ausztria-Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg ára 4 korona, Bosznia és Herzegovinába bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 korona 60 fillér. 12 kis vagy 6 dupla üvegnél kevesebb nem szállítatik. — Szétküldés csak a pénz előre beküldése vagy az összeg utánvétele mellett.

Miért szenved? mikor biztos gyógyító hatásra van kitévés még a legrégibb sebeknél is a

Thierry A. gyógyszerésznek egyedül valódi

Centifolia-kenőcse

használatánál, amely által majdnem minden alkalommal, még a fájdalmas és veszélyes műtétek vagy amputálás is elkerülhetők és utóérhetlen úgy a sebek gyógyításában, mint a fájdalom enyhítésében is. A valódi Centifolia-kenőcs használható: gyermekágyas fájó mellére, tejfolyás megakadásánál, mell-geményedés, orbáncz, minden idült bajoknál, sebes lábak vagy tagokra, sebek, sófolyás, dagadt lábknál, sőt csontszűnül is; nítés-, szúrás-, vágás-, zúzás- és lösebeknél; minden idegen anyag, mint: üveg vagy faszilánk, homok, serét, tövis stb. kiszívására; mindenféle dagasztatok, kelések, támadások, pokolvar, sőt rákbajnál is; gilisztá ellen, körömméreg, porszenes, sebes lábak, mindenféle égési sebek, fagyos tagok, a beteg fekvéstől fáradt tagjaira, nyakdagasztat, a vér betegségei, fülfolyás, gyermek-orvar stb. bántalmak ellen. Két tégelynél kevesebb nem küldetik; a szállítás csak a szabadalmazott beklüde vagy utánvét mellett történhetik. Két tégely ára szállítóvallel, portó és csomagolással együtt 3 korona 50 fillér. Számtalan elismerő-levelell áll rendelkezésre. Mindenki óvatik a hatástalan hamisítványok vásárlásától s tessék ügyelni, hogy minden tégelyre a fenti védjegy és a cím: „Schutzengel Apotheke des A. Thierry in Pregrada“ beégetve legyen.

A gyógyhatásukban utóérhetlen eme két szer a romlásnak nincs kitéve, hanem ellenkezőleg, minél régebbiek, annál jobbak és hatásosabbak lesznek, sem a hideg, sem a meleg által nem szenvednek és azért bármely évszakban szétküldhetők. Legtöbbnyire már az orvos megérkezéseig is segítenek, nagyon természetes, hogy soha nem szabad hamisítványokat, vagy pedig más értéketlen és hatás nélküli ugynevezett pótszereket használni, amelyekért a pénzt hiába dobják ki, hanem csakies ezen két régen jónak elismert, valódi, olcsó, megbízható és mindamellett teljesen ártalmatlan világhírű szer kell vásárolni, amelyeket minden családban minden előfordulható esélyre készletben kell tartani. Ahol pedig ezen szerek a valódiság minden kellékével ellátva nem volnának kaphatók, úgy kérjük azokat közvetlenül

Thierry (Adolf) gyógyszerésznél Limited „Schutzengel Apotheke“ Pregrada bei Robitsch-Sauerbrunn

megrendelni.

Központi raktár: Budapest Török J. gyógyszerterében, Zágráb Mittelbach S. gyógyszerterében, Bécsben C. Brady gyógyszerterében. 1931

Telefon 187.

Első osztályu hasított

tölgy szőlőkarók

7 láb hosszban jutányosan kaphatók

HERSKOVITZ IG. és FIAI czégnél.

Arad, Boros Bénitér 11. szám.

Nyilvános köszönet egy kiváló szépitőszernek.

Nyilatkozat. Igen tisztelt gyógyszerész ur! Az ön által feltalált **Ibolya-eréme** kütető hatása indított arra, hogy ez uton leghálásabb köszönetemet nyilvánítom. A jó készítményért fogadják örökös köszönetemet, mert egy pár nap alatt eltávolította az arczomon lévő összes szepilómet és májfoltokat, egyuttal biztosított, hogy széles ismerős körömben ajánlani fogom.

Bécs, 1899. decz. 5.

Kütető tisztelettel Marsatzky Adél.

Szeptő, májfolt, bíbros, bőrvörösséget és mindennemű arczfoltlanságot bámulatos rövid idő alatt elmulaszt az egész világon elterjedt teljesen ártalmatlan szer a **Hajós-féle**

Ibolya-Créme

Ára: I tégely 50 kr. Ibolya-créme szappan 35 kr. Ibolya puder fehér, róza és krém színben 60 kr.

Hajós-féle **IBOLYA-TEJ** (Eau de Violette de Hajós.) Ezen hygienicus mosdóvíz az arcz, nyak, karok és keznek megkapó szépséget, fehérliliom és róza színében tűnőklő varázssos szint kölcsönöz. I üveg 50 krajczár.

Óvakodjunk értéketlen hamisításoktól!

Bevásárlásnál csakis HAJOS féle IBOLYA CRÉMET tessék elfogadni.

Kapható:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Vojtek Kálmán ur gyógyszerterében és Vojtek és Weisz urak droguerijában.

VAJDA BENŐ

fogorvos

Arad, Szabadság-tér Színház-épület.

Készít rágásra teljesen használható

MŰFOGAKAT,

foganként 2 frtért.

Fogak plombirozása feltűnően olcsón, jótállás mellett. 768

Fájdalom nélküli foghuzás 1 forint.

Magtár bérbeadó

Maros-utca 4. sz. alatti

épületünkben,

a Széchenyi malom közvetlen közelében. Továbbá kiadó a magtár melletti házunkban lévő

nagy

souterrein helyiség,

utcai bejáráttal.

Fodor és Reisinger.

Egy jó erkölcsű, tisztességes

izraelita fiu,

ki a román nyelvet bírja

tanulóul

kerestetik

Schiller L. és Fia

cézéghez

Pleskucza, u. p. Acsucza.

Haszonbérbeadás.

Csanádmegyében,

Makó és Földeák között

5 km.-re a vasuti állomástól
500 kis hold (1100 □-öl)

gazdasági épületekkel

bérbeadandó 7 évre.

Torontálmegyében,

Valkány állomástól 2 km.-re

600 katasztrális hold (1600 □-öl)

gazdasági épületekkel

12 évre kiadó,

esetleg utóbbi azonnal is átvehető, instructióval és természet, mivel tulajdonosa elhalt.

Értekezhetni: **Eckhardt Oszkár**nál Makó, Csanád m.

Távbeszélő 369.

Gróf KÖNIGSEGG LAJOS

a magyar kir. Államvasutak gépgyárának arad-csanádi kizárólagos képviselője

Aradon, Vörösmarty-utca 1. sz.

Kivánatra küld 1580

árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Házi csengők

bevezetését és javítását szakszerűen végzi:

Kalmár József

villanyműszerész, 589

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Kerékpár és varrógép raktár.

Szakszerű javítóműhely!

Permetező

3 évi jótállással

(ingyen javítás)

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott 908

tüzi fecskendők,
borszivattyuk,kutak és gummi tömlők
gyári áron.

Javítások elfogadtatnak.

Pöstyén, Lukács és Herkules-fürdőhelyett jó sikerrel használta több mint 1000 beteg
rheuma, csúsz, köszvény és idegzsába ellen
a villamfényfürdőket, 400

idegesség ellen hidegvíz-gyógymódot

Dr. Hecht gyógyintézetében,

Aradon, Zrinyi-utca 3. sz.

Bennlakó és bejáró betegeknek. Telefon 270.

Okleveles,

önálló működésre képes, irrogéppel kezelésben jártas 31 éves segédjegyző állást keres, egyelőre kiegészítő állást is elfogad. Cím: Várady János, Silingya. 950

Gurahonci**portlandcement**

egyedüli magyar gyártmány, mely a magyar mérnök- és építész-egylet által megszabott normáliekat 60-70 százalékkal felülmúlja. rendkívül finom örlésben, kis és nagy mennyiségben, gyári áron kapható

Az Arad-csanádi Egyesült Vasutak szertáránál

Arad állomás mellett.

Megrendeléseket az Arad-csanádi Egyesült Vasutak központi irodája is elfogad és a cementet kivánatra házhoz szállítja. 274

TELEFONLegnagyobb választék
arany, ezüst és ékszer-
tárgyakban.

Alkalmi vételek és eladások.

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCA
Minorita-palota.**Zálogcédulák,**arany és ezüsttárgyak készpénz
fizetés mellett a legmagasabb
árban megvételnek, vagy be-
oszeréltetnek.**Kassovitz Fülöp**

férji-, fiu- és gyermekruha raktár

Arad, Andrassy-tér 9. sz., a Minorita-templommal szemben.

Nagy választék

kész ruhákban a legkitűnőbb szövetekből

verseny nélküli olcsó áron.

Mérték utáni megrendelésekhez nagy választék van több mint 2000 szövetmintából,
s ezen rendelések legjutányosabb áron eszközöltetnek.**Reverendák a főt. papság részére,**
civil-ruhák, katonai, hivatalnoki és egyleti egyenruhák
a legpontosabban előírás szerint készítettnek.

Kiváló tisztelettel

Kassovitz Fülöp,

Reich Samu, üzletvezető

Arad, Andrassy-tér 9.

531

Igen tisztelt Kassovitz ur!

A megrendelt összes ruhák átvételét a legnagyobb köszönettel elismerem, s igazán mondom, meglepő gyorsasággal s a mellett a leg gondosabb kiállítással elkészítve vettem át, miért is fogadja el tőlem tisztelem jeléül e pár sorokat.

Sikló, 1902. évi május hó 5-én.

Maradtam tisztelője
Mold Ferencz, s. jegyző.